

Analýza handicapů cílové skupiny

Tato publikace byla vytvořena v rámci projektu **Komplexní program podpory zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji** (zkrácený název "Handicap nám nevadí"), CZ.1.04/2.1.01/D8.00030, financovaného z prostředků OPLZZ

Kolektiv autorů
Vzdělávací společnost EDOST, s. r. o.

Obsah

Obsah.....	2
Informace o projektu.....	3
Úvod	5
1. Rozbor aktuální situace cílových skupin v podmínkách trhu práce v Ústeckém kraji	7
1.1 Analýza výchozí situace cílové skupiny osob se zdravotním postižením (OZP).....	8
1.2 Analýza výchozí situace cílové skupiny osob pečujících o děti nebo osobu blízkou v Ústeckém kraji	13
2. Analýza nástrojů a systémových opatření směřujících k řešení situace cílových skupin	18
2.1 Opatření na úrovni EU	18
2.1.1 Evropa 2020.....	18
2.1.2 Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením.....	19
2.2 Analýza národních opatření a podpor směřujících k řešení situace na trhu práce	20
2.2.1 Nástroje podpory pro OZP	21
2.2.2 Nástroje podpory pro osoby pečující o děti / osobu blízkou	23
3. Dotazníkové šetření – analýza bariér cílové skupiny osob pečující o děti nebo osobu blízkou	25
3.1 Charakteristika souboru	26
3.2 Socioekonomické faktory	28
3.3 Postavení na trhu práce	33
3.4 Postoje k práci a k zaměstnání	35
4. Dotazníkové šetření – analýza bariér cílové skupiny osob se zdravotním postižením	51
4.1 Charakteristika souboru	51
4.2 Socioekonomické faktory	52
4.3 Zdravotní stav	54
4.4 Postavení na trhu práce	57
4.5 Postoje k práci	58
5. Šetření zainteresovaných organizací	63
5.1 Charakteristika zkoumaných organizací	63
5.2 Problémy s integrací cílových skupin.....	67
5.3 Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) a další formy podpory	68
6. Závěr - návrh opatření k řešení situace cílové skupiny	74
6.1 Osoby se zdravotním postižením	74
6.2 Osoby pečující o děti / osobu blízkou.....	75
6.3 Organizace poskytující služby cílovým skupinám	76
Přílohy – vzory jednotlivých dotazníků.....	77
Dotazník – typ 1 - obecný	77
Dotazník – typ 2 – organizace.....	86
Dotazník – typ 3 – OZP	98

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Informace o projektu

Analýza handicapů cílové skupiny je vytvořena v rámci projektu **Komplexní program zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji** (zkrácený název "**Handicap nám nevadí**"), číslo projektu CZ.1.04/2.1.01/D8.00030 realizovaného v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a financovaného z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

Hlavním cílem projektu je podpořit *aktivní zapojení cílové skupiny s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji pomocí komplexu provázaných nástrojů APZ a podpořit tak zaměstnanost této CS*. Jedním ze specifických cílů projektu je pak vyhodnotit a ocenit nejlepší účastníky programu. Pro dosažení tohoto cíle je vytvořena tato metodika.

Projekt je připraven jako ***komplexní program vzájemně navazujících a provázaných aktivit, které směřují k zvýšení zaměstnatelnosti cílové skupiny s handicapem na trhu práce***.

Motivací pro cílové skupiny projektu je i soutěž "**Ocenění nejlepších zástupců cílové skupiny**". Cílem této soutěže je ocenit a podpořit nejlepší zástupce cílových skupin, poskytnout jim mediální oporu při jejich dalším působení na trhu práce a umožnit jim osobní setkání s představiteli Ústeckého kraje.

Projekt je realizován příjemcem grantu Ústeckým krajem ve spolupráci se 3 partnery – Úřadem práce ČR (zejména Krajskou pobočkou v Ústí nad Labem a kontaktními pracovišti v Chomutově, Mostě a Teplicích; partner 1), spolkem WomenNet (partner 2) a Vzdělávací společností EDOST s.r.o. (partner 3).

Projektové aktivity se zaměřují zejména na motivaci a aktivizaci cílových skupin, zvýšení kvalifikace a zprostředkování udržitelného zaměstnání účastníkům projektu. Součástí projektu je rovněž provedení vícezdrojové analýzy pro mapování handicapů cílové skupiny a navržení systémových řešení pro práci s cílovou skupinou v programovacím období 2014-2020 a jako podklad pro Společný akční plán 2014+ v Ústeckém kraji.

Výstupy projektu budou rovněž podkladem pro práci Paktu zaměstnanosti v Ústeckém kraji a cílené pomoci vybrané cílové skupině v Ústeckém kraji v dalším období.

Projekt je realizován po dobu 14 měsíců **od 1. 9. 2014 do 30. 10. 2015**.

Cílovou skupinou jsou uchazeči a zájemci o zaměstnání s handicapem ve formě zdravotního postižení, péče o dítě do 15 let a péče o osobu blízkou. Uchazeči o zaměstnání nesmí však být v evidenci úřadu práce po dobu delší než 6 měsíců, tj. projekt je zaměřený na krátkodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání.

Geografické vymezení cílové skupiny je dáno okresy **Chomutov, Most a Teplice**.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Kontakty:

Příjemce	Ústecký kraj Velká hradební 3118/48, Ústí nad Labem	web: www.kr-ustecky.cz email: bartipanova.z@kr-ustecky.cz tel. 475 657 470
Partner 1	Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ústí nad Labem Dvořákova 1609/18, Ústí nad Labem	web: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk email: Jaroslav.kunc@ul.mpsv.cz tel. 950 171 450
Partner 2	WomenNet o.s. Smetanova 483, Litvínov	web: www.womenet.cz email: koordinator@womenet.cz tel. 723 854 929
Partner 3	Vzdělávací společnost EDOST s.r.o. Revoluční 22, Chomutov	web: www.edost.cz email: edost@edost.cz tel. 474 628 347

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Úvod

Analýza byla realizována v rámci projektu ESF, který realizuje Ústecký kraj pod názvem: „**Komplexní program podpory zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji**“, reg. č. CZ.1.04/2.1.01/D8.00030.

Předkládaný výstup z šetření, které bylo realizováno v rámci klíčové aktivity č. 1 s názvem: „Mapování handicapů cílové skupiny a navržení systémových řešení“ lze vnímat jako podkladovou studii, kterou můžeme využít jako vhodný výchozí materiál pro přípravu dalších studií, analýz vztahující se ke strategickým opatřením uspokojování potřeb sledovaných cílových skupin při integraci na trh práce.

Při výběru respondentů jsme se obrátili v rámci Ústeckého kraje na klíčové instituce, které s cílovou skupinou šetření pracují – Krajská pobočka ÚP ČR a Krajský úřad v Ústí nad Labem. ÚP ČR se zapojil do výběru respondentů ve dvou rovinách jednak při výběru cílové skupiny klientů – osob pečujících o děti do 15 let či osobu blízkou a osob se zdravotním postižením, které byly vybrány v rámci zapojených Kontaktních pracovišť (KoP) ÚP ČR v Mostě, Chomutově a Teplicích. Na základě výběru uvedených KoP ÚP ČR byli pozvaní účastníci na informační výběrové schůzky v místě KoP. Na základě podaných informací se dobrovolně do projektu přihlásilo 99 osob, které se v počtu 94 osob následně zúčastnili dotazníkového šetření. V druhé rovině se ÚP ČR zapojil do šetření z pozice zástupců organizací. Krajský úřad se na výběru vzorku podílel kontakty na pracoviště sociálního zaměření a neziskové organizace ze všech okresů v celém Ústeckém kraji. Získaný vzorek tak odpovídá projektovému záměru. Další zapojení respondenti byli přidáni tzv. metodou nabalování. Zde jsme využili zapojených expertů v projektu, kteří nám poskytli informace o dalších možných příslušnících cílových skupin, kteří mohou v rámci dotazníkového šetření poskytnout relevantní informace vztahující se k předmětu šetření.

S ohledem na to, že není volně k dispozici databáze subjektů, zejména ze skupiny pečujících osob, neboť chybí statistická opora pro provedení reprezentativního výběru z důvodu zvýšené ochrany osobních údajů a stížné možnosti získat potřebné databáze např. od Statistického úřadu, popř. dalších institucí ze sociální oblasti, nejedná se tak o formu reprezentativního šetření.

I když se nejedná o vyčerpávající šetření, lze přesto zkonstatovat, že získané údaje poskytují dobrý vhled do dané problematiky a tvoří tak vhodný výchozí materiál pro přípravu dalších studií, analýz vztahující se ke strategickým opatřením, uspokojování potřeb sledovaných cílových skupin při integraci na trh práce. Do zpracování bylo zařazeno 193 řádně vyplněných dotazníků, z toho 66 subjektů organizací ze všech okresů Ústeckého kraje (příspěvkové organizace zřizované Ústeckým krajem z oblasti sociální, školství, kultury a dopravy), dále zástupci cílových skupin (celkem 94 řádně vyplněných dotazníků), kteří byli jako účastníci zapojeni do KA 04 - motivačních a aktivizačních programů v Chomutově, Mostě a Teplicích a skupina osob se zdravotním omezením (vráceno 33 řádně vyplněných dotazníků) z uvedených 3 okresů.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Šetření proběhlo v měsících říjen až prosinec 2014. Do zpracování bylo zařazeno 193 řádně vyplněných dotazníků, které byly zpracovány v prvním a druhém stupni třídění.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

1. Rozbor aktuální situace cílových skupin v podmírkách trhu práce v Ústeckém kraji

V Ústeckém kraji bylo k lednu 2015 (dle statických údajů Úřadu práce České republiky) celkem 60 349 evidovaných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let. Jedná se o podíl ve výši 10,9 % z celkového počtu ekonomicky aktivních a práceschopných obyvatel (osoby ve věku 15 – 64 let) žijící v Ústeckém kraji (553 975 obyvatel). Aktuálně se jedná o nejvyšší míru nezaměstnanosti v porovnání s ostatními krajemi v rámci ČR (na druhém místě Moravskoslezský kraj – 10 %). „Podle výběrového šetření pracovních sil je ...nejvíce pracujících ve zpracovatelském průmyslu (95 tisíc osob dle klasifikace NACE). V roce 2012 průměrná hrubá měsíční mzda v kraji dosáhla 22 785 Kč (na přepočtenou osobu), za celorepublikovým průměrem zaostala o 2 316 Kč, ve srovnání krajů je Ústecký kraj na sedmém místě. Pokles těžby uhlí, restrukturalizace podniků, útlum výrob i zemědělství mají za následek, že v republikovém srovnání je v Ústeckém kraji dlouhodobě nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti“ (zdroj ČSÚ -).

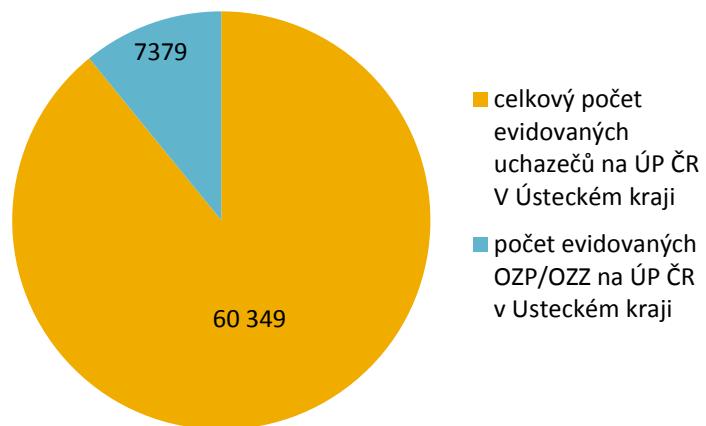
Tabulka č. 1.1 – zdroj statistika ÚP ČR

Okres (kraj) ▲▼	Dosažitelní uchazeči 15-64 △▽	Obyvatelstvo 15-64 △▽	Podíl nezaměstnaných uchazečů △▽	Volná místa ▲▼
Ústecký kraj				
Děčín	9 380	87 283	10,7%	363
Chomutov	9 746	86 053	11,3%	329
Litoměřice	7 538	79 040	9,5%	587
Louny	5 919	58 336	10,1%	469
Most	9 970	77 454	12,9%	384
Teplice	7 889	86 554	9,1%	757
Ústí nad Labem	9 907	79 255	12,5%	387

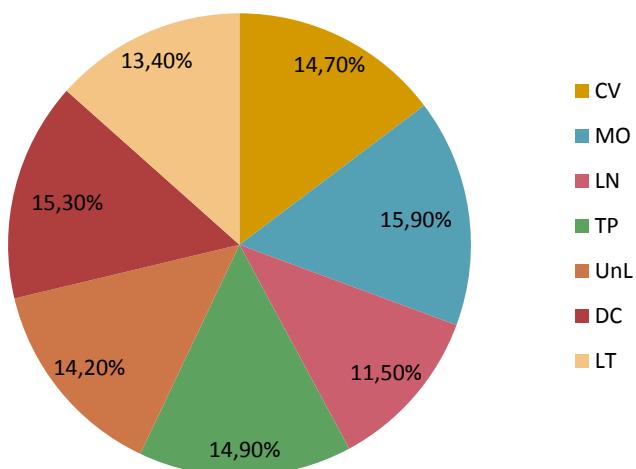
1.1 Analýza výchozí situace cílové skupiny osob se zdravotním postižením (OZP)

K lednu 2015 bylo v Ústeckém kraji evidováno celkem 7 379 uchazečů, kteří mají přiznaný status osoby se zdravotním postižením. Jedná se o 12,2 % všech evidovaných nezaměstnaných uchazečů v Ústeckém kraji. Nejvyšší podíl nezaměstnaných OZP je evidováno v okrese Most (1170 uchazečů). Nejnižší podíl je naopak v okrese Louny (849 uchazečů).

Graf 1.1 - Podíl OZP uchazečů v evidenci ÚP ČR v Ústeckém kraji

Graf 1.2 - Podíl OZP uchazečů v evidenci ÚP ČR v jednotlivých krajích ÚK

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Za osobu se zdravotním postižením je považována osoba, která získala na základě posouzení ČSSZ status osoby invalidní v 1., 2. a 3. stupni nebo se jedná o osobu zdravotně znevýhodněnou (status byl zrušen a opětovně zaveden od 1. 1. 2015).¹

Za osobu zdravotně znevýhodněnou je považována osoba, jejíž pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 20 %.

- I. Stupeň invalidity je přiznán žadateli o invalidní důchod, jehož pracovní potenciál poklesl z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, o více než 35 % - 49 %
- II. Stupeň invalidity je přiznán žadateli o invalidní důchod, jehož pracovní potenciál poklesl z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu více než o 50 % - 69 %.
- III. Stupeň invalidity je přiznán žadateli o invalidní důchod, jehož pracovní potenciál poklesl z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o více než o 70 % - 100 %.

Z pohledu výše uvedených kategorií jsou mezi evidovanými uchazeči o zaměstnání nejčastěji zastoupeni OZP v 1. stupni invalidity (4 508 uchazečů – tzn. 61,1 % všech evidovaných OZP), druhou nejčetnější skupinou jsou OZP ve 2. stupni (1 856 uchazečů – tzn. 25,2 % všech evidovaných OZP), třetí nejčetnější skupinou jsou OZP - OZZ (957 uchazečů – tzn. 13 % všech evidovaných OZP).

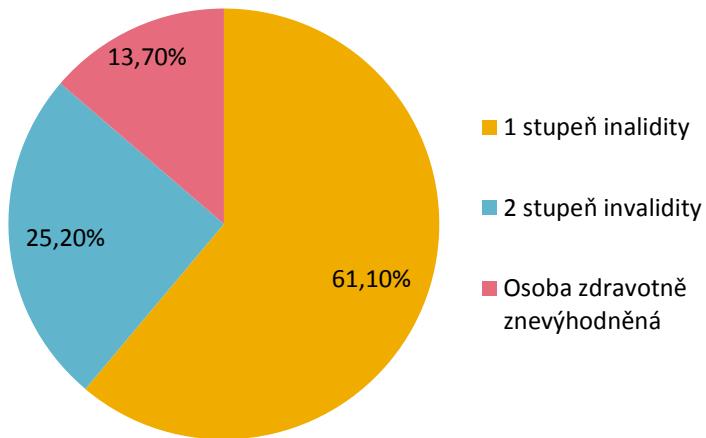
¹ §67 odst. 2 a 3. zák. č. 435/2004 Sb.).

(2) Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou

- a) orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními ve třetím stupni (dále jen "osoby s těžším zdravotním postižením"),
- b) orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními v prvním nebo druhém stupni 32a),
- c) rozhodnutím úřadu práce uznány zdravotně znevýhodněnými (dále jen "osoby zdravotně znevýhodněné").

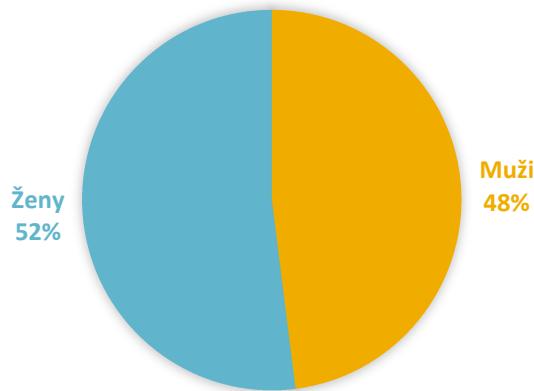
(3) Za zdravotně znevýhodněnou osobu podle odstavce 2 písm. c) se považuje fyzická osoba, která má zachovánu schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu."

Graf 1.3 - zastoupení OZP v evidenci ÚP ČR v ÚK dle stupně invalidity

Dle analýzy dalších ukazatelů lze uvést, že z pohledu pohlaví jsou obě skupiny zastoupeny téměř rovnoměrně (48 % mužů, 52 % žen).

Graf 1.4 - struktura OZP v evidenci ÚP ČR v ÚK dle pohlaví

Z pohledu vzdělání jsou nejčetněji zastoupeni vyučení (46,6 %), dále osoby s ukončeným základním vzděláním (38,8 %). Tyto dvě kategorie zahrnují drtivou většinou všech evidovaných OZP (85,4 %). Středoškolské vzdělání s maturitou má pouze 12,9 % evidovaných OZP a vysokoškolské vzdělání 1 % evidovaných OZP (74 osob). Z pohledu struktury vzdělání lze konstatovat, že OZP uchazeči o zaměstnání v ústeckém kraji kumulují ve své osobě téměř v polovině všech případů kromě zdravotního handicapu také handicap nízké kvalifikace (základní vzdělání), případně disponují

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

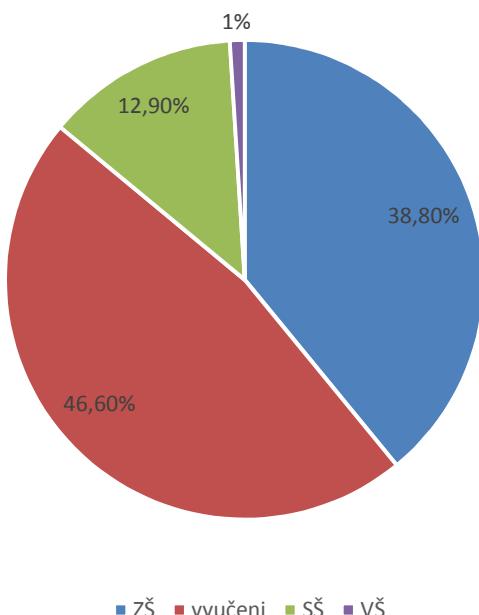

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

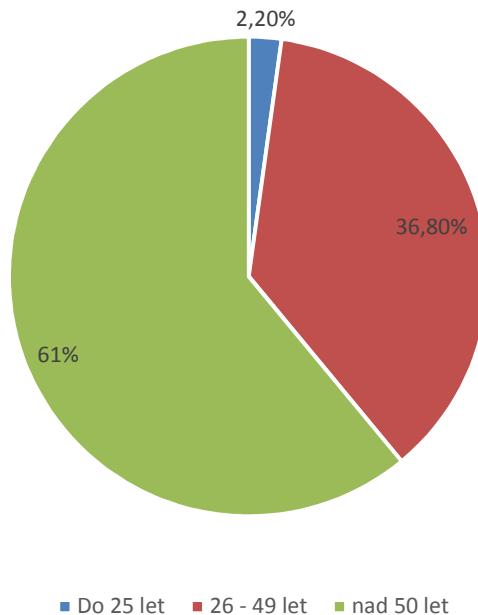
výučním listem, který však vlivem nabídky volných pracovních míst nemusí svým zaměřením vždy odpovídat poptávce zaměstnavatelů (riziko nevhodné kvalifikace).

Graf 1.5 - struktura OZP v evidenci ÚP ČR v ÚK dle vzdělání

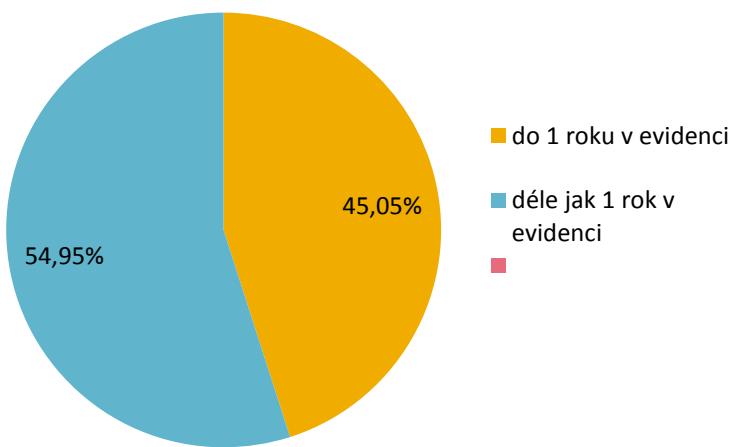
Z pohledu **věkové struktury** evidovaných OZP lze konstatovat, že nejčetnější a převažující skupinou jsou osoby starší 50 let (61 %), dále osoby ve věkové kategorii 25 – 50 (36,8 %). Nejméně četnou jsou osoby do 25 let (2,2 %). Z výše uvedených výsledků lze konstatovat, že většina OZP se současně nachází ve skupině osob zvláště ohrožených nezaměstnaností z pohledu věku.

Graf 1.6- Struktura OZP v evidenci ÚP ČR v ÚK dle věku

Poslední sledovaný indikátor analýzy současné situace CS OZP se zaměřuje na délku evidence. **Z pohledu délky evidence** jsou nejčetnější skupinou osoby evidované déle než 1 rok (63,5 %), druhou četnější skupinou jsou osoby mezi 6 a 12 měsíci v evidenci (13,8 %). Do 6 měsíců v evidenci jsou v CS zastoupeni osoby v podílu (22,7 %). Z výše uvedeného lze konstatovat, že většina evidovaných OZP patří do skupiny dlouhodobě evidovaných uchazečů na ÚP ČR (nad 12 měsíců).

Graf 1.7- Struktura OZP v evidenci ÚP ČR v ÚK dle délky evidence

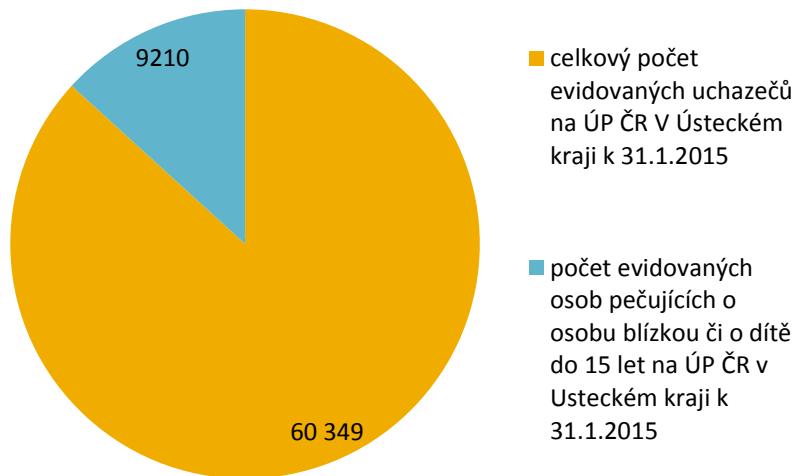
Hypotéza pro cílovou skupinu OZP

S přihlédnutím k výše uvedeným údajům můžeme vytvořit hypotézu, že u osob se zdravotním postižením dochází ve většině případů ke kumulaci 2 a více faktorů, které výrazně ohrožují návrat těchto osob na trh práce. Většina (více než 50 % OZP) se nachází současně v další znevýhodněné kategorii (osob dlouhodobě evidovaných, osob starších 50 let a osob nízkokvalifikovaných). Kumulace těchto faktorů dále zhoršuje uplatnitelnost CS na trhu práce a vyžaduje systematický přístup k řešení této situace.

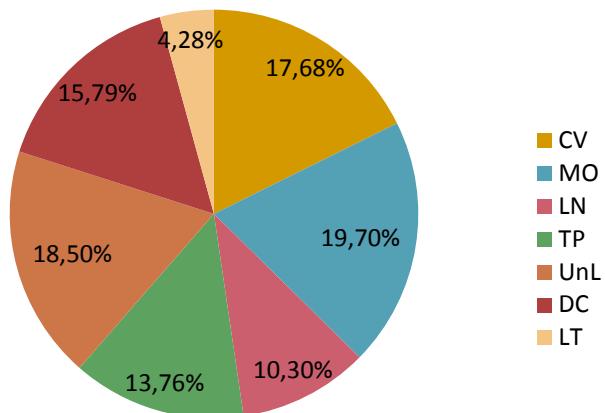
1.2 Analýza výchozí situace cílové skupiny osob pečujících o děti nebo osobu blízkou v Ústeckém kraji

K lednu 2015 bylo v Ústeckém kraji evidováno celkem 9210 uchazečů, osob pečující o děti nebo o osobu blízkou. Jedná se 15,3 % všech evidovaných nezaměstnaných uchazečů v Ústeckém kraji. Nejvyšší podíl nezaměstnaných pečujících osob je evidován v okrese Most (19,7 %). Nejnižší podíl je naopak v okrese Litoměřice (4,3 %).

Graf 1.8- Podíl pečujících osob v evidenci ÚP ČR v ÚK.

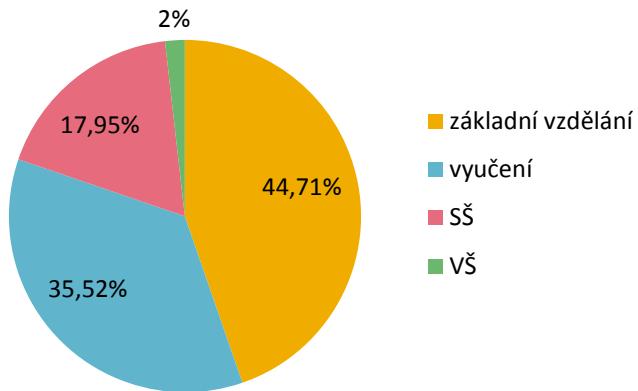

Graf 1.9- Podíl pečujících osob na celkovém počtu evidovaných v krajích ÚK

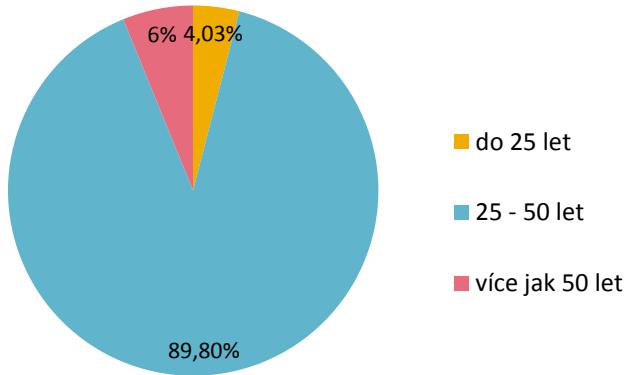
Z pohledu vzdělání jsou nejčetněji zastoupeny osoby s ukončeným základním vzděláním (44,7 %), dále osoby vyučené (35,2 %). Tyto dvě kategorie zahrnují převážnou většinou všech evidovaných pečujících osob (79,9 %). Středoškolské vzdělání s maturitou má 17,95 % evidovaných OZP a vysokoškolské vzdělání 2 % evidovaných pečujících osob. Z pohledu struktury vzdělání lze konstatovat, že cílová skupina pečujících osob v evidenci ÚP ČR v Ústeckém kraji zahrnuje téměř v polovině všech případů osoby ohrožené na trhu práce z důvodu nízké kvalifikace (základní vzdělání), případně disponují výučním listem, který však vlivem nabídky volných pracovních míst nemusí svým zaměřením vždy odpovídat poptávce zaměstnavatelů (nevzhodná kvalifikace).

Graf 1.10- Struktura pečujících osob v evidenci ÚP ČR v ÚK dle vzdělání

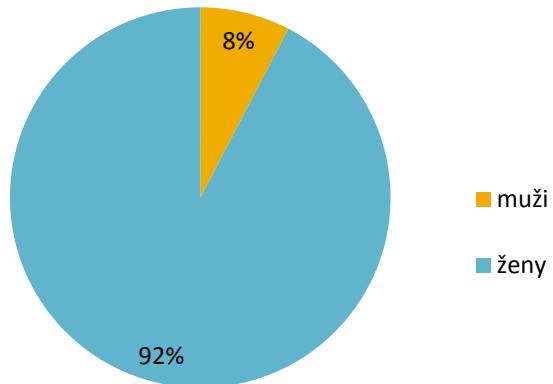
Z pohledu **věkové struktury** evidovaných pečujících osob na ÚP ČR v Ústeckém kraji lze konstatovat, že nejčetnější skupinou jsou osoby v ekonomicky aktivním věku v rozmezí 25 - 50 let (89,8 %), dále osoby ve věkové kategorii nad 50 let (6 %). Nejméně četnou jsou osoby do 25 let (4 %). Z výše uvedených výsledků lze konstatovat, že většina pečujících se nachází ve skupině osob, které nejsou ve skupině zvláště ohrožených osob na trhu práce z pohledu věku.

Graf 1.11- Struktura pečujících osob v evidenci ÚP ČR v ÚK dle věku

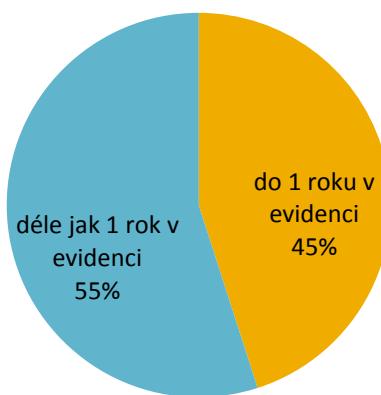
Dle analýzy dalších ukazatelů lze uvést, že z pohledu pohlaví jsou obě skupiny nerovnoměrně. V této cílové skupině výrazně převažují ženy nad muži (8 % mužů, 92 % žen).

Graf 1.12- Struktura pečujících osob v evidenci ÚP ČR v ÚK dle pohlaví

Z pohledu délky evidence jsou nejčetnější skupinou osoby evidované déle než 1 rok (55 %), do 6 resp. 12 měsíců v evidenci jsou v CS zastoupeny osoby v podílu (45 %). Z výše uvedeného lze konstatovat, že většina evidovaných pečujících osob patří do skupiny dlouhodobě evidovaných uchazečů na ÚP ČR (nad 12 měsíců).

Graf 1.13- Struktura pečujících v evidenci ÚP ČR v ÚK dle délky evidence

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Hypotéza pro cílovou skupinu pečujících osob

S přihlédnutím k výše uvedeným údajům můžeme vyslovit hypotézu, že u pečujících osob dochází ke kumulaci 2 a více faktorů, které výrazně ohrožují návrat těchto osob na trh práce. Většina (více než 50 %) osob se nachází současně v další znevýhodněné kategorii (osob dlouhodobě evidovaných). Téměř polovina uchazečů (44,7 %) je současně nízkokvalifikovanou osobou (základní vzdělání). Kumulace těchto faktorů dále zhoršuje uplatnitelnost CS na trhu práce a vyžaduje systematický přístup k řešení této situace.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2. Analýza nástrojů a systémových opatření směřujících k řešení situace cílových skupin

2.1 Opatření na úrovni EU

2.1.1 Evropa 2020

Stěžejní iniciativa na úrovni EU byla vytvořena v rámci strategického dokumentu Evropa 2020, která v oblasti podpory zaměstnanosti CS projektu uvádí v kapitole: „**Program pro nové dovednosti a pracovní místa**“ níže uvedený globální cíl a dílčí národní cíle:

Cílem je vytvořit podmínky pro modernizaci trhů práce se záměrem zvýšit zaměstnanost a zajistit udržitelnost našich sociálních modelů. Znamená to zlepšit postavení občanů pomocí získávání nových dovedností, jež umožní současné i budoucí pracovní síle přizpůsobit se novým podmínkám a případným posunům profesní dráhy, sníží nezaměstnanost a zvýší produktivitu práce.

Na vnitrostátní úrovni jsou členské státy zavázány:

- provádět vnitrostátní programy pro dosáhnutí flexibility, na nichž se shodla Evropská rada, dále snížit segmentaci trhu práce, usnadnit přechody a napomáhat sladění pracovního a rodinného života;
- přezkoumat a pravidelně kontrolovat účinnost systému daní a dávek tak, aby se vyplatilo pracovat, a to zejména se zaměřením na osoby s nízkou kvalifikací, a současně zrušit opatření odrazující od výkonu samostatné výdělečné činnosti;
- podporovat nové formy rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a politiky aktivního stárnutí a zvýšit rovnost žen a mužů;
- podpořit a kontrolovat efektivní provádění výsledků sociálního dialogu;
- pomocí vytvoření vnitrostátních rámčů kvalifikací dát silný impuls uplatňování evropského rámce kvalifikací;
- zajistit, aby v průběhu všeobecného, odborného a vyššího vzdělávání a vzdělávání dospělých, včetně neformálního a informálního učení, mohly být osvojovány a uznávány dovednosti požadované pro zapojení do dalšího vzdělávání a do trhu práce; vyvinout partnerství mezi oblastí vzdělávání či odborné přípravy a světem práce, zejména zapojit sociální partnery do vytváření plánů vzdělávání a odborné přípravy.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.1.2 Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením

V roce 2006 podepsaly členské země OSN úmluvu, která garantuje rovná práva všem osobám se zdravotním postižením. Česká republika tuto úmluvu ratifikovala v roce 2009.

Všechny země, které podepsaly mezinárodní úmluvu o právech OZP se zavazují **organizovat, posilovat a rozšiřovat komplexní rehabilitační služby** a programy, **především v oblasti** zdravotní péče, **zaměstnanosti**, vzdělávání a sociálních služeb (jako součást lidských práv) a to takovým způsobem, aby:

- a) „začínaly co možná **nejdříve** a byly založeny na **multidisciplinárním posouzení** individuálních potřeb a předností
- b) ...**byly dobrovolné a dostupné** pro osoby se zdravotním postižením co nejblíže místu jejich bydliště, včetně venkovských oblastí.

Dále se ČR smluvně zavazuje:

- Podporovat pracovní příležitosti a profesní postup osob se zdravotním postižením na trhu práce, jakož i **asistenci při hledání, získávání a udržení si zaměstnání** a při návratu do práce
- **Podporovat pracovní a profesní rehabilitaci osob se zdravotním postižením**, stejně jako programy zaměřené na udržení pracovního místa a návrat do zaměstnání.
- Poskytovat osobám se zdravotním postižením **přístupné informace** o ... formách pomoci, podpůrných službách a zařízeních
- podporovat **školení odborníků a zaměstnanců, kteří pracují s osobami se zdravotním postižením**, o právech uznaných v této úmluvě, s cílem zlepšit poskytování pomoci a služeb zaručených těmito právy.“²

² Zdroj: Úmluva o právech osob se zdravotním postižením http://www.mpsv.cz/files/clanky/10774/umluva_CJ_rev.pdf

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.2 Analýza národních opatření a podpor směřujících k řešení situace na trhu práce

Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v ČR vykonávají:

- a) Ministerstvo práce a sociálních věcí
- b) Úřad práce ČR

Ministerstvo řídí a kontroluje výkon státní správy a dodržování zákonnosti při zabezpečování státní politiky zaměstnanosti. Podrobně je tato činnost upravena zákonem č. 435/2004 Sb.

Činnost ÚP ČR je upravena předpisem č. 73/2011 Sb. Ministerstvo práce a sociálních řídí Úřad práce a je jeho nadřízeným správním úřadem.

Každý evidovaný uchazeč ÚP ČR má nárok na podporu v nezaměstnanosti a další **nástroje pasivní politiky zaměstnanosti** (například podpora při rekvalifikaci a další).

Hlavním nástrojem státní politiky zaměstnanosti je **Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)**. Nástroje APZ jsou hrazeny ze státního rozpočtu a slouží k vyrovnávání výkyvů na trhu práce a především k podpoře zvýšení zaměstnanosti skupin obtížně vstupujících na trh práce, u osob nejvíce ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností a sociálním vyloučením.

Mezi nástroje APZ patří:

- Rekvalifikace
- Investiční pobídky
- Veřejně prospěšné práce
- Společensky účelná pracovní místa
- Příspěvek na zapracování
- Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program
- Příspěvek na dopravu
- Poradenství za účelem zjištování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
- Podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
- Cílené programy k řešení zaměstnanosti³

³ Kostka, M.: Zaměstnanost a sociální politika, Praha 2010

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.2.1 Nástroje podpory pro OZP

Mezi hlavní nástroje APZ specificky určené pro podporu osob se zdravotním postižením patří **pracovní rehabilitace**.

Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením. Uskutečňuje se na základě Individuálního plánu pracovní rehabilitace, který v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestavuje ÚP ČR. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění. Pracovní rehabilitace zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti. Mezi formy pracovní rehabilitace patří také příprava k práci a specializované revalidační kurzy. **Pracovní rehabilitaci na základě podané žádosti osoby se zdravotním postižením zabezpečuje krajská pobočka ÚP ČR místně příslušná podle bydliště osoby se zdravotním postižením.** Náklady spojené s pracovní rehabilitací hradí ÚP ČR. Účastníkovi pracovní rehabilitace lze v jejím průběhu hradit:

- prokázané jízdní výdaje z místa bydliště do místa konání pracovní rehabilitace a zpět,
- prokázané výdaje na ubytování, pokud se pracovní rehabilitace koná mimo bydliště účastníka (maximálně však do výše 1000 Kč na den),
- stravné ve dnech účasti na pracovní rehabilitaci, pokud se koná mimo bydliště účastníka,
- pojištění pro případ škody způsobené účastníkem v rámci pracovní rehabilitace, popř. další pojištění spojené s pracovní rehabilitací v zahraničí.

Formulář žádosti o pracovní rehabilitaci a poučení účastníka pracovní rehabilitace je možné získat přímo na ÚP ČR. Formuláře jsou také k dispozici je na portálu MPSV na odkazu <http://portal.mpsv.cz/forms>.

Jednou z forem podpory směřující k integraci OZP na trh práce je zřizování chráněných pracovních míst. Zaměstnavatel může získat příspěvek na nákup vybavení potřebného pro vytvoření nového místa pro osobu se zdravotním postižením. Tzv. chráněné pracovní místo zřizuje zaměstnavatel na základě písemné dohody s ÚP ČR. Příspěvek může získat i osoba se zdravotním postižením, která se rozhodla vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. ÚP ČR jí přispěje na pořízení vybavení potřebného pro zahájení podnikání. Maximální výše příspěvku je dána osminásobkem průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předchozího roku (v roce 2012 byla průměrná mzda 24 408 Kč) pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobkem pro osobu s těžším zdravotním postižením. Zřizuje-li zaměstnavatel deset a více chráněných pracovních míst, může příspěvek činit maximálně desetinásobek uvedené průměrné mzdy a v případě osob s těžším zdravotním postižením až čtrnáctinásobek. Z existujícího místa je možné udělat chráněné pracovní

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

místo, a to rovněž na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a ÚP ČR. V tomto případě je uzavírána dohoda o vymezení chráněného pracovního místa. Na chráněné pracovní místo je možné poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Maximální roční výše tohoto příspěvku činí 48 000 Kč. Příspěvek se poskytne na zvýšené správní náklady, na náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, na náklady na dopravu a přizpůsobení provozovny. Druhy uznatelných nákladů stanoví zvláštní vyhláška. Podrobnější informace o vymezování a zřizování chráněných pracovních míst jsou uvedeny na:

http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/zrizovani_a_vymezovani_chpm.

Pokud u zaměstnavatele pracuje více než 50 % osob se zdravotním postižením, má podle zákona nárok na příspěvek na podporu jejich zaměstnávání. Náleží mu ve výši 75 % skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance, maximálně však 8 000 Kč měsíčně na jednoho pracovníka. Podmínkou je, že musí pracovat na chráněných pracovních místech. Žádost o poskytnutí příspěvku podává zaměstnavatel čtvrtletně zpětně krajské pobočce ÚP ČR podle sídla firmy. Po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne obsazení chráněného místa nebo ode dne jeho vymezení může zaměstnavatel žádat o zvýšení příspěvku na vynaložené správní náklady, náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, náklady na dopravu a přizpůsobení provozovny. Maximálně je možné zvýšit příspěvek o 2 000 Kč měsíčně na jednu osobu se zdravotním postižením. Zaměstnavatel může uplatnit slevu na dani 18 000 Kč za zaměstnance uznaného invalidním v 1. a 2. stupni a o částku 60 000 Kč za každého pracovníka ve 3. stupni.

Zřízená společensky účelná pracovní místa

Zaměstnavatel může získat příspěvek na zřízení místa pro zdravotně postiženého uchazeče, kterého přijal do pracovního poměru z evidence ÚP ČR. Příspěvek firma dostává na pořízení vybavení, které potřebuje pro vytvoření místa.

Vyhrazená společensky účelná pracovní místa

V tomto případě lze získat příspěvek až do výše skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy zaměstnance přijatého z evidence ÚP ČR. Příspěvky se poskytují na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a ÚP ČR.

Zkrácené pracovní úvazky

Podpora zkrácených pracovních úvazků je poskytována například prostřednictvím veřejně prospěšných prací nebo společensky účelných pracovních míst. Zaměstnavatel si vytipuje vhodného uchazeče o zaměstnání (případně mu ho doporučí ÚP ČR) a požádá o příspěvek. Úředníci posoudí, zda se uvedený uchazeč o zaměstnání na místo hodí a zda splňuje kritéria pro poskytnutí podpory.⁴

⁴ Zdroj: Portal.mpsv.cz

Ústecký kraj

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.2.2 Nástroje podpory pro osoby pečující o děti / osobu blízkou

Kromě standartních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti zajišťuje MPSV ČR řadu podpůrných nástrojů směřujících k cílově skupině osob pečujících o děti.

- „Podpora rodiny – rodinná politika

Rodinná politika ve své podstatě představuje souhrn aktivit a opatření za účelem podpory rodiny. Jelikož se jedná o politiku průřezovou, zasahuje do nejrůznějších veřejných oblastí života společnosti, jako je např. bydlení, školství, zdravotnictví, trh práce, infrastruktura. Na druhou stranu se však týká oblasti vysoce soukromé, a musí tedy respektovat autonomii a schopnost rodin samostatně se rozhodovat. Rodinná politika je proto soustředěna na podporu rodin ve výkonu jejich přirozených funkcí, nikoli na přebírání těchto rolí a zasahování do vnitřního života rodin, rozdělení sociálních rolí v rodině atd. Měla by pamatovat na všechny vývojové fáze rodin, stejně jako na jejich potřeby v konkrétních situacích.

- Sociálně právní ochrana dítětí

Sociálně-právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním. Ochrana dítěte, která je širším pojmem než sociálně-právní ochrana, tak zahrnuje ochranu rozsáhlého souboru práv a opravněných zájmů dítěte, a je proto upravena v různých právních odvětvích a v právních předpisech různé právní síly. Tvoří tak předmět činnosti celé řady orgánů, právnických a fyzických osob, a to v závislosti na jejich působnosti. Ochrana dítěte a zajišťování jeho práv se promítá do právních předpisů v oblasti rodinněprávní, sociální, školské, zdravotní, daňové, občanskoprávní, trestní apod., a z toho také vyplývá okruh subjektů, které ji realizují. Z této skutečnosti je zřejmé, že právní úpravu ochrany dítěte nelze zahrnout do jediného právního předpisu. Deklarace práv dítěte, přijatá VS OSN 20. listopadu 1959 a Úmluva o právech dítěte přijatá v roce 1989, deklarují rodinu jako základní jednotku společnosti a přirozené prostředí pro růst a blaho všech svých členů a zejména dětí, která musí mít nárok na potřebnou ochranu a takovou pomoc, aby mohla plnit svou úlohu.

Dítě tak ve smyslu těchto mezinárodních dokumentů potřebuje pro svou tělesnou a duševní nezralost zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením a po něm.

- Dotace nestátním neziskovým subjektům na podporu rodiny

Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhlašuje pravidelně každý rok dotační program na podporu prorodinných aktivit neziskových subjektů (od dotačního období 2013 pod názvem Rodina a ochrana

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

práv dětí). Obsahem kapitoly jsou aktuální metodické dokumenty vztahující se k tomuto dotačnímu programu.

- **Obec přátelská rodině**

Každoročně vyhlašovaná celostátní soutěž Obec přátelská rodině je nástrojem k propagaci rodinné politiky na místní úrovni. Soutěž vyhlašují Ministerstvo práce a sociálních věcí a Stálá komise pro rodinu a rovné příležitosti Poslanecké sněmovny parlamentu ČR ve spolupráci se Sítí mateřských center, Asociací center pro rodinu a Svazem měst a obcí ČR.

Soutěž Obec přátelská rodině podporuje realizování prorodinných opatření a aktivit v českých obcích a napomáhá k vytváření prorodinné atmosféry v české společnosti. Zatímco v předchozích ročnících byla soutěž zaměřena na hodnocení aktuálního stavu aktivit v obci, od roku 2012 je cílem soutěž zefektivnit a ocenit ty obce, jejichž představitelé prokazatelně projeví snahu zlepšit dosavadní opatření na podporu rodiny. Titul získají obce, které aktivně zjišťují potřeby rodin a usilují o zavedení koncepčních a dlouhodobých opatření na jejich podporu. Obce v soutěži předkládají tzv. koncepční dokument rodinné politiky, který umožňuje strategický postup při plánování a realizaci regionální rodinné politiky a předpokládá dlouhodobou udržitelnost navržených opatření. Nové koncipování soutěže umožňuje získat přesnější informaci o pojetí rodinné politiky v obci a pro všechny zúčastněné obce představuje přínos v podobě zmapování cílových skupin a jejich potřeb a vytipování opatření rodinné politiky, které by obec v budoucnu mohla realizovat.⁵

⁵ <http://www.mpsv.cz/cs/4>

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

3. Dotazníkové šetření – analýza bariér cílové skupiny osob pečující o děti nebo osobu blízkou

Dotazníkové šetření se zaměřilo na identifikaci bariér při návratu na pracovní trh u osob pečujících o děti do 15 let nebo osobu blízkou (označujeme souhrnně jako PO, pečující osoby). Výzkum zahrnul 94 takových osob (šlo výhradně o ženy) ze tří okresů. V úvodu je třeba poznamenat, že u takových (poměrně malých) souborů můžeme očekávat určité kolísání uváděných údajů v případech, že respondentky na některé otázky neodpověděly (tazatelé je v některých případech těžko mohli nutit k odpovědi nebo údaj korigovat podle předchozích odpovědí). Dotazník byl deklarován a realizován jako anonymní a údaje získané prostřednictvím dotazování face-to face jsou nesporně validní, přesto v některých částech se vyskytl určitý podíl chybějících odpovědí, jakoby se respondentky přece jen trochu obávaly vyjádřit ochotu či neochotu k určitému kroku. Z analýzy je patrné, že některé otázky mohou být pro respondentky citlivé (mohou šetření vnímat jako svého druhu kontrolu, apod.). Za těchto okolností si nelze představit, že by bylo možno na dotázaných osobách vymáhat nějaké hlubší zdůvodnění postoje. Dotazník je uveden v příloze, všude tam, kde je to pro pochopení obsahu dotazu nezbytné, uvádíme v tabulkách úplnou formulaci otázky.

Šetření proběhlo ve třech okresech, jejich zastoupení uvádí tabulka 3.1.

Tab. 3.1 – Složení souboru PO (pečujících osob) podle okresů

OKRES	abs.
Teplice	35
Most	40
Chomutov	19
CELKEM	94

Zdroj: Výzkum PO

Z toho vyplývá, že případné třídění podle okresů neumožňuje spolehlivé statistické testování hypotéz a třídění podle dalších (ještě detailnějších) kritérií. U klíčových otázek samozřejmě nabízíme orientační porovnání podle okresů, přičemž víme, že z hlediska základních parametrů (vzdělání, věk) jde o podsoubory srovnatelné. Se souborem je třeba pracovat především jako s určitým celkem, který charakterizuje typickou skupinu pečujících osob. Výsledky dotazníkového šetření byly komparovány s dostupnými statistickými daty ÚP ČR a v řadě parametrů se jedná o reprezentativní vzorek pro situaci v kraji. Některé údaje se však od průměru liší. Zde je potřebné hledat nějaká lokálně specifická opatření.

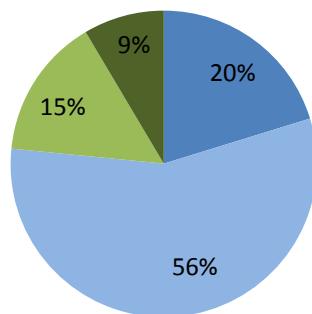
3.1 Charakteristika souboru

Analyzovaný soubor tvoří, jak již bylo řečeno, 94 respondentů, a protože všechny platné odpovědi (u 3 údaj chybí) se týkají žen, zjevně jde o homogenní soubor pečujících žen, ve kterém jsou osoby do 29 let zastoupeny 20 %, osoby nad 50 let 9 %. Osoby ve věku 29 – 50 let reprezentuje 71 % respondentů. (viz graf 3.1). Věková struktura zkoumaného souboru odpovídá struktuře evidovaných uchazečů na ÚP ČR v Ústeckém kraji.

Graf 3.1 Struktura pečujících žen podle věku

Složení podle věku respondentek

■ do 29 ■ 30 - 39 ■ 40 - 49 ■ 50 a více

Zdroj: Výzkum PO

Rozhodující složku souboru tvoří ženy pečující o dítě do 15 let, kterých je 89 % (z těch, co odpověděli na screeningovou otázku: z dalšího třídění vyplynulo, že pečující výhradně jen o děti tvoří 84 % z celého souboru). K této skupině se přihlásilo 14 respondentek (16 %, tedy zhruba každá sedmá). Následující tabulka 1.2. potom specifikuje celkový počet dětí v této skupině.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 3.2. Celkový počet dětí v péči

Počet dětí v péči	abs.
0	15
1	27
2	44
3	5
více	3
CELKEM	94

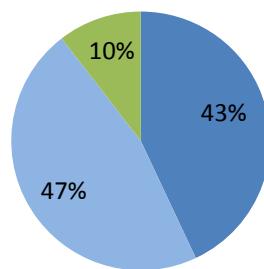
Zdroj: Výzkum PO

U osob pečujících o děti jde převážně o matky jednoho nebo dvou dětí. Větší počet dětí v péči je spíše výjimkou.

Graf 3.2. Struktura opečovávaných dětí podle věku nejmladšího

Věk nejmladšího dítěte

■ 0 až 3 ■ 4 až 6 ■ 7 až 13

Zdroj: Výzkum PO

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Z hlediska věku nejmladšího dítěte jsou nejpočetnější skupinou ženy pečující o děti od 4 do 6 let, druhou nejpočetnější ve věku 0 – 3 let (viz Graf 3.2.). Nejčastěji se tedy jedná o ženy vracející se na trh práce **krátce po ukončení rodičovské dovolené**.

3.2 Socioekonomicke faktory

73 % dotázaných žen má partnera nebo manžela. U zbývající čtvrtiny tedy jde o samoživitelky, jakkoli ani deklarovaná existence partnera ještě nemusí automaticky znamenat, že přispívá na domácnost. Většina těchto partnerů je sice zaměstnána, ale pětina nezaměstnaných signalizuje obtížnost situace, a to přinejmenším z hlediska ohrožení životní úrovně rodiny.

Tab. 3.3. Sociální postavení manžela (partnera)

Postavení	%
zaměstnán/OSVČ	77%
nezaměstnán (a hledá práci)	21%
v domácnosti	1%
v důchodu	1%

Zdroj: Výzkum PO

Fakticky to totiž znamená, že jen asi dvě třetiny z celku pečujících osob jsou podpořeny zaměstnaným nebo podnikajícím partnerem. Může to ovšem současně vysvětlit, že pro některé z nich nemusí být nástup do zaměstnání nějak urgentní záležitostí.

Tab. 3.4. Platné údaje o počtu osob v domácnosti

Počet osob	abs.
1	7

2	15
3	25
4	37
5	4
6	2

Zdroj: Výzkum PO

Jednočlenné domácnosti zjevně charakterizují část respondentek pečující o osoby blízké (pravděpodobně starší). U domácností s dětmi jsou nejvíce zastoupeny tří- nebo čtyřčlenné, tedy obvyklý model párové rodiny. Početnější rodiny nejsou nijak typické.

Tab. 3.5. Způsob bydlení

Způsob bydlení	abs.
1) standardní dům/byt ⁶	72
2) sociální byt	13
3) byt v azylovém domě	1
4) chráněné bydlení	4
CELKEM	90

Zdroj: Výzkum PO

Dopravní obslužnost v místě bydliště je hodnocena (Graf 3.3.) jako poměrně dobrá (také v tomto případě šlo o kvalifikovaný odhad, o hodnocení ze strany tazatele). Proto z těchto údajů nevyvzujeme závěr, že primárním problémem postavení na trhu práce je nějaké omezení tohoto druhu. Platí ovšem, že horší hodnocení dopravní obslužnosti bylo zaznamenáno v obcích do 5 tisíc

⁶ Výraz standardní zahrnuje všechny formy bydlení, které nemají ráz nouzové alternativy nebo výpomoci, tedy byty či domy v osobním vlastnictví, byty družstevní nebo nájemní. Nejde přitom o kvalitu bydlení, počet osob v bytě, apod. Údaj vyplnil tazatel, jde tedy o doplňkovou charakteristiku sociálního zázemí rodiny. Tento údaj mimo jiné dokládá, že se tazatelé neorientovali pouze na určitý typ prostředí, představuje tedy pozitivní důkaz o kvalitě dat.

evropský
sociální
fond v ČR

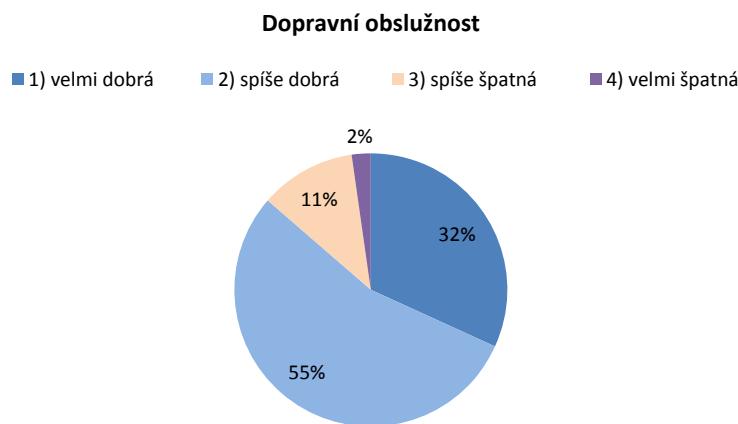

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

obyvatel (37 % více či méně špatná). Případné problémy je tedy třeba řešit spíše individuálně. Na podporu tohoto názoru můžeme odkázat na Graf 4.5. v závěru této části zprávy.

Graf 3.3. Odhadovaná kvalita dopravní obslužnosti v místě bydliště

Zdroj: Výzkum PO

Pokud jde o **ekonomickou situaci domácnosti**, není příliš dobrá, zvláště přihlédneme-li k osobnímu čistému měsíčnímu příjmu (ze všech zdrojů, viz otázka 27). Větší část domácností se potom jako celek pohybuje v pásmu od 12 do 20 tisíc Kč, avšak s ohledem na počet členů to není nic příznivého.

Tab. 3.6. Struktura příjmů respondentek a celé jejich domácnosti (%)

Příjmová kategorie	Osobní příjem	Příjem domácnosti
1. Do 4 000 Kč	30	3
2. 4 001 – 6 000 Kč	16	6
3. 6 001 – 8 000 Kč	13	9
4. 8 001 – 10 000 Kč	9	7
5. 10 001 – 12 500 Kč	16	11
6. 12 501 – 15 000 Kč	6	16

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

7. 15 001 – 20 000 Kč	1	17
8. 20 001 – 25 000 Kč	3	10
9. 25 001 – 30 000 Kč	1	9
10. 30 001 – 40 000 Kč	1	7
11. 40 001 – 50 000 Kč	3	2
14. Nad 100 000 Kč		1

Zdroj: Výzkum PO

Dvě třetiny respondentek deklarují osobní příjem pod 10 tisíc, pod touto hranicí se ocitá čtvrtina jejich domácností. Srovnatelnost těchto údajů je ovšem omezená, protože lidé v těchto šetřeních obvykle výše příjmů podhodnocují.

Vypočítali jsme také průměrný příjem na osobu v domácnosti, jde ovšem o hrubou míru odvozenou z kategorizovaných údajů. Podrobnější pohled na data ukázal, že existují případy (6 respondentek), kdy se příjem na osobu dostává hluboko pod hranici 4 000 Kč.

Tab. 3.7. Rozložení příjmu do kategorií podle příjmu na jednu osobu v domácnosti (celkový příjem / počet osob)

Kategorie	%
1. Do 4 000 Kč	23
2. 4 001 – 6 000 Kč	52
3. 6 001 – 8 000 Kč	17
4. 8 001 a více	6

Výše uvedeným informacím o finanční situaci domácnosti potom odpovídají údaje o různých formách přijímané sociální podpory, když polovina respondentek pobírá sociální dávky⁷ a rozsáhlá je také podpora bydlení.

⁷ Dotazník nemohl specifikovat tyto otázky (otázka 13 a následující) podrobněji, protože ani respondentky nemusejí znát přesně charakteristiku dávek a nějaké úřední formulace by pro ně mohly být nesrozumitelné. Na výši příspěvku se otázky nezaměřovaly.

Tab. 3.8. Podíly respondentek pobírající různé dávky

Typ dávky	Podíl z celku
Sociální dávky	50%
Sociální příplatek	33%
Příspěvek na bydlení (od úřadu práce)	26%
Příspěvek na živobytí (dodatek životního minima)	25%
Dodatek na bydlení (od obce)	22%

Zdroj: Výzkum PO

Protože se tyto dávky mohou kombinovat, zkonstruovali jsme souhrnný index potřebnosti, který sčítá všechny tyto přijímané dávky nebo příspěvky pro každou respondentku, rozlišuje tedy, kolik zdrojů podpory dotázaná využívá. Zjistili jsme, že mimo tyto systémy podpory stojí jen necelých 40 % dotázaných.

Tab. 3.9. – Souhrnná míra (index potřebnosti) zapojení do sociální podpory

Počet příspěvků	abs.
0	37
1	22
2	9
3	9
4	12
5	5
Celkem	94

Zdroj: Výzkum PO

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příspěvek na péči pobírá pouze 11 dotázaných (v členění podle kategorizace příspěvků: 1. stupeň uvedlo 7 respondentek, 2. stupeň dvě a 3. stupeň rovněž dvě). Tři osoby tedy pečují o osobu blízkou bez tohoto příspěvku. V průměrné hodnotě indexu potřebnosti se podskupina pečujících o osobu blízkou odlišuje od zbytku souboru, její sociální situace se jeví jako horší (index 2,1, ostatní 1,4).

3.3 Postavení na trhu práce

Základním indikátorem je samozřejmě **nejvyšší dokončené vzdělání** našich respondentek, které ukazuje v porovnání s běžnou populací spíše nižší průměrnou úroveň (např. z hlediska zastoupení vysokoškolského nebo úplného středoškolského vzdělání). Rozdíly mezi sledovanými okresy nejsou příliš výrazné. Z pohledu analýzy celého vzorku cílové skupiny v evidenci ÚP ČR se zkoumaný vzorek svou strukturou přibližuje zjištěným údajům a lze ho v této oblasti považovat za vypovídající.

Tab. 3.10. Struktura souboru respondentek podle vzdělání

Ukončené vzdělání	%
ZŠ či nedokončené	29
vyučen	34
vyučen s maturitou	8
SŠ s maturitou bez vyučení	22
VŠ, VOŠ, pomaturitní studium	7

Zdroj: Výzkum PO

Pokud jde o délku praxe, u části dotázaných je velmi nízká. Více než čtvrtina nedosáhla ani jednoho roku v zaměstnání. Přitom v kategorii do 29 let je jenom pětina dotázaných. Je více než pravděpodobné, že pro část žen představuje bariéru k získání praxe mateřství (buď jako primární činitel, anebo jako odpověď na nemožnost sehnat zaměstnání).

Tab. 3.11. Délka praxe

Délka praxe	abs.
žádná	19

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

do 1 roku	6
2 až 10	41
11 až 20	21
21 až 30	3
31 a více	3
neví	1
CELKEM	94

Zdroj: Výzkum PO

Soupis všech uváděných zkušeností (profesí) uvádíme na konci v příloze formou výpisu volných výpovědí, ty ovšem potvrzují zde uvedený trend. Podobnou formou seznamujeme čtenáře s popisem odpovědí na otázky 20 a 21 (viz příloha), které se zajímaly o překážky, které brání návratu do práce, a o to, co by je pomohlo překonat.

Největší deficit ve smyslu absence praxe nacházíme ve skupině s minimální kvalifikací (má nanejvýš základní vzdělání), v níž tuto skutečnost uvedlo 35 % dotázaných. U vyučených se to týká 13 %, u maturantů a vyšších jen 6 %. Žádnou praxi neuvedla třetina mladých do 29 let, ale také třetina respondentek v kategorii 40-49 let (ve zbývajících kategoriích to byla zhruba osmina).

Další otázka zkoumala určitý sociální kapitál⁸ z hlediska možného získání pracovního místa, je však zároveň indikátorem situace určité izolace, do níž se dostávají zejména matky s malými dětmi. Ukazuje se, že pocit omezení kontaktů zasahuje zhruba polovinu respondentek.

Tab. 3. 12. „Když vezmete v úvahu rodinu, přátele, známé a další lidí okolo sebe, řekla byste o sobě, že máte:“

	%
hodně kontaktů/známých	27
spíše hodně kontaktů	26

⁸ Máme na mysli sociální kapitál v užším slova smyslu, tedy určitý objem i kvalitu sociálních kontaktů, které mohou pomáhat při řešení problémů jedince, takže mohou být výhodou i při hledání vhodného zaměstnání. Naopak ztráta těchto kontaktů v důsledku péče může vystupovat jako jedna z bariér uplatnění.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

spíše méně kontaktů	32
málo kontaktů	15

Zdroj: Výzkum PO

3.4 Postoje k práci a k zaměstnání

V následujícím bloku uvedeme výsledky u tří otázek (č. 1-3), které uváděly meritorní část dotazníku.

Tab. 3.13. „Hledáte si či jste v minulosti hledala aktivně zaměstnání?“

	%
hledá aktivně v současnosti	86
hledala aktivně v minulosti, nyní nehledá	10
nehledala a nehledá	4

Zdroj: Výzkum PO

Tab. 3.14. „Dostával Váš zaměstnavatel v minulosti dotaci od státu na Vaše pracovní místo?“ (%)

Zastávané pracovní místo	%
S dotací (v minulosti)	16
Bez dotace	44
Neví	40

Zdroj: Výzkum PO

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 3.15. „Je potřeba, aby případné zaměstnání mělo speciálně upravený charakter práce, např. jinou pracovní dobu, přestávky, délku pracovního úvazku...?“ (%)

1)	speciálně upravený charakter ⁹	43
2)	bez zásadní speciální úpravy	47
3)	nevím	11

Zdroj: Výzkum PO

Je vidět, že naprostá většina oslovených zaměstnání aktivně hledá. Pokud jde o speciální požadavky, lze se domnívat, že mezi nimi bude dominovat otázka pracovní doby (zkrácený úvazek, pružná pracovní doba, teleworking, apod.). Specifikace těchto požadavků lze najít v příloze (ot. 21) a závěrečném grafu 3.11 v rámci této části analýzy. Týkají se ovšem zhruba poloviny respondentek.

Z dalších otázek v dotazníku vyplývá, že **práce má pro dotázané značný význam**, vysokou hodnotu, a to nejenom jako zdroj příjmu. Všechny nabízené stránky práce (tab. 3.16) jsou vnímány jako důležité.

Tab. 3.16. Význam jednotlivých aspektů práce (%)

Důležitost tohoto aspektu práce:	velmi důležitý	spíše důležitý	spíše nedůležitý	velmi nedůležitý	neví
1. peníze – práce jako zdroj obživy	84	13	2		
2. možnost setkávat se s lidmi	50	40	9	1	
3. možnost být potřebný	53	42	5		
4. možnost tvořit (vyrábět zboží či poskytovat služby)	35	47	12	1	5
5. možnost získat nové znalosti a zkušenosti	71	27	2		
6. možnost nesedět pouze doma	64	24	7	2	2

Zdroj. Výzkum PO

⁹ Obsah odpovědi je dán zněním otázky, další specifikace nebyla požadována.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Následovala otázka na **výši odměny** (mzdy, platu), která by respondentku motivovala k přijetí pracovního místa.

Tab. 3.17. Představy o odměně, která by vedla k přijetí práce

Výše odměny (tis. Kč)	abs.
8	3
9	1
10	11
11	4
12	16
13	6
14	7
15	22
16	3
17	1
18	3
20	9
22	1
25	2
35	1
CELKEM	90

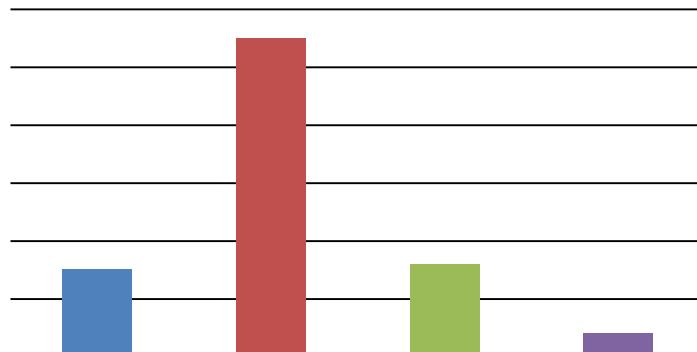
Zdroj: Výzkum PO

Protože jde o soubor heterogenní z hlediska vzdělání, délky praxe i sociální situace, přináší tabulka 3.17 velmi diferencované rozložení představ o přiměřeném platovém ohodnocení (jde o mzdu hrubou). Z analýzy korelací mezi odměnou, vzděláním, věkem a praxí vyšla jako statisticky

signifikantní pouze jediná, když celkem pochopitelně rostou mzdové aspirace se vzděláním ($r = 0,32$). Potvrdila se pak negativní závislost mezi vzděláním a délkou praxe (-0,14), tzn. vyšší vzdělání přináší v průměru o něco delší praktickou zkušenosť.

Souhrnné vyjádření formou grafu (3.4.) potvrzuje, že mzdové aspirace se v drtivě většině případů pohybují pod celospolečenským průměrem, víc než dvě třetiny oslovených by braly nabídku zaměstnání pod 16 tisíc Kč. (zhruba stejný podíl respondentek uvedl jako maximum úrovně vzdělání vyučených). Zřejmě se v tom odráží také reflexe situace na trhu práce i vlastního handicapu (absence praxe, péče o děti, atd.).

Graf 3.4. – Výše odměny za práci jako motivační činitel (%)

Zdroj: Výzkum PO

V klíčové části dotazníku, v níž jsme se ptali na **ochotu pro získání zaměstnání něco udělat**, jsme zaznamenali poměrně vysoký podíl odmítnutých odpovědí (v některých položkách až 19), i když respondentky měly možnost odpovídat variantou nevím. Je korektní na to upozornit, protože tabulky (3.18) i grafy jsou spočítány v platných procentech. Odpovědi na jednotlivé varianty řešení situace potvrzují známé skutečnosti: lidé jsou ochotni se rekvalifikovat nebo změnit druh práce, ale méně již se stěhovat, dojíždět za prací nebo podnikat. Zřejmě bude hodně záviset na věku a kvalifikaci, k podrobnější analýze ovšem musíme přistoupit s jistou opatrností s ohledem na velikost souboru (proto také budeme pracovat i se souhrnnými mírami).

Respondentky zcela evidentně přijímají variantu rekvalifikace nebo doplnění vzdělání, s tím je spojena i dílčí ochota změnit druh činnosti (zaměstnání). Tímto směrem by se tedy měla ubírat podpora zaměstnávání těchto skupin (s přihlédnutím k tomu, že u části respondentek půjde o relativně nízkou výchozí úroveň kvalifikace). Zanedbatelný ovšem není ani potenciál k rozvoji podnikatelských aktivit (skoro třetina).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Tab. 3.18. Ochota přijmout danou podmínku získání zaměstnání (%)

Co by byla pro získání placeného zaměstnání ochotna udělat:	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne	neví
1. podstoupit rekvalifikaci / dále se vzdělávat	74	11	12	0	2
2. změnit druh pracovní činnosti	46	39	11	1	4
3. dojíždět za prací	18	23	33	23	2
4. začít podnikat	13	16	20	41	9
5. přijmout zaměstnání i za horších platových podmínek	4	34	31	21	10
6. přijmout i nejisté zaměstnání	7	13	40	28	11
7. přestěhovat se	5	4	21	69	1

Zdroj: Výzkum PO

Protože v podrobnější analýze budeme pracovat s kladnými odpověďmi (*určitě ano + spíše ano*) jako mírami ochoty či aktivity respondentky, můžeme na jejich základě vypočítat celkový index aktivity: jeho nulovou hodnotu získávají ženy, které nesouhlasí ani s jednou z nabídky 7 položek. Naopak nejvyšší hodnotu představuje 6 akceptovaných aktivit. Rozložení ukazuje Graf 1.5.

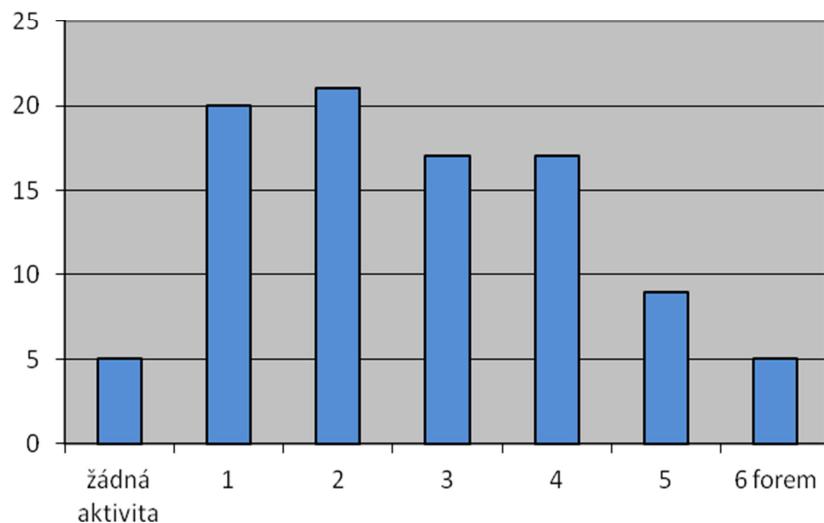
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

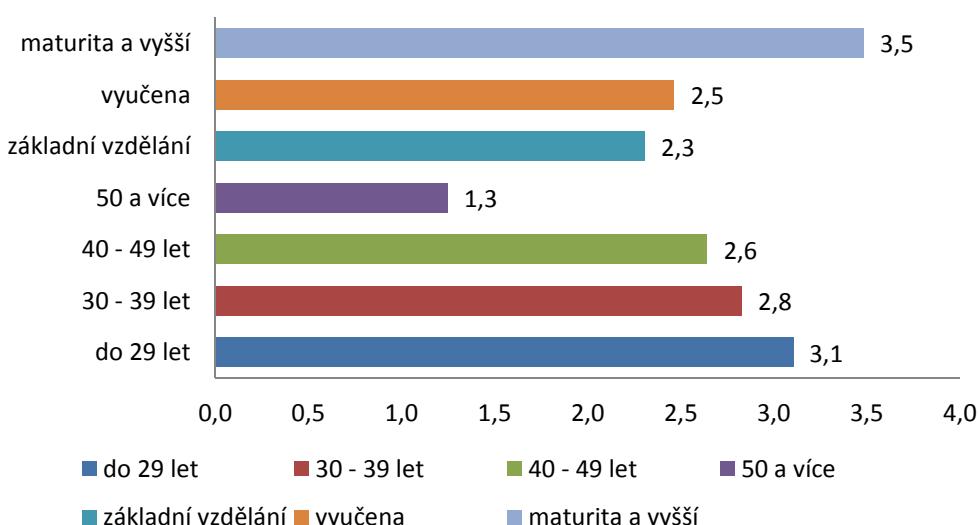
Graf. 3.5. Rozložení indexu aktivity (ochoty přijmout formy řešení situace) (%)

Zdroj: Výzkum PO

Podle grafu 3.6 jsou nejvstřícnější vůči nabízeným formám řešení ženy s maturitou nebo vyšším vzděláním, ochotnější jsou také osoby mladšího věku.

Graf 3.6. Ochota přijmout alternativy řešení (průměrný index aktivity) podle vzdělání a věku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

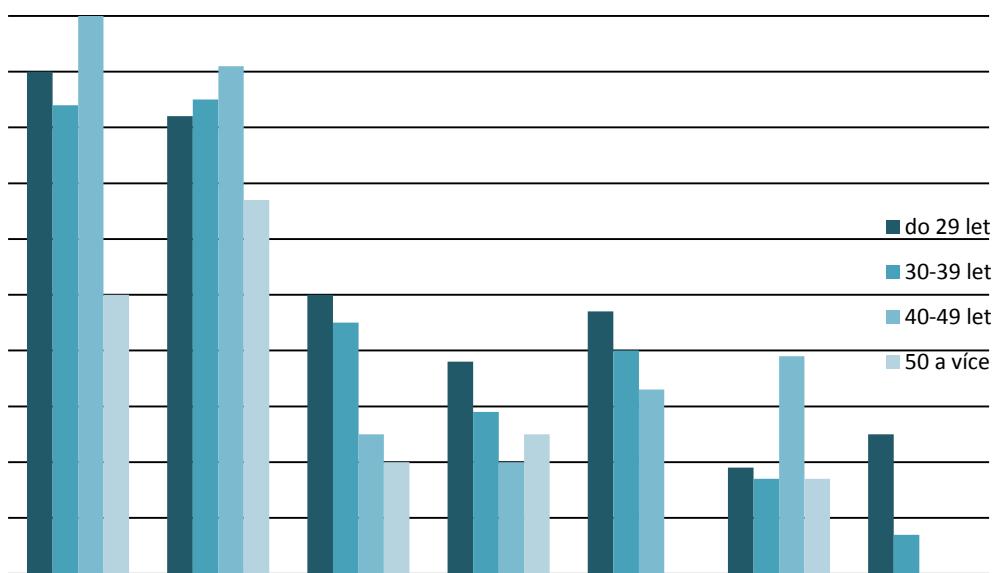

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Závislost odpovědí na jednotlivé otázky na věku můžeme doložit pomocí grafu 3.7., v němž uvádíme podíl kladných odpovědí v procentech (*určitě + spíše ano*). Můžeme tak vyzpovídat, že ne ve všech oblastech jsou mladí lidé nejvstřícnější (v otázkách rekvalifikace, změny druhu práce nebo akceptování nejistého zaměstnání je předstihuje kategorie 40 – 49 let).

Graf 3.7. Ochota přijmout jednotlivé alternativy podle věku (% kladných odpovědí)

Zdroj: Výzkum PO

Na závěr této části shrneme celkové preference do pořadí v grafické podobě (graf 3.8).

evropský
sociální
fond v ČR

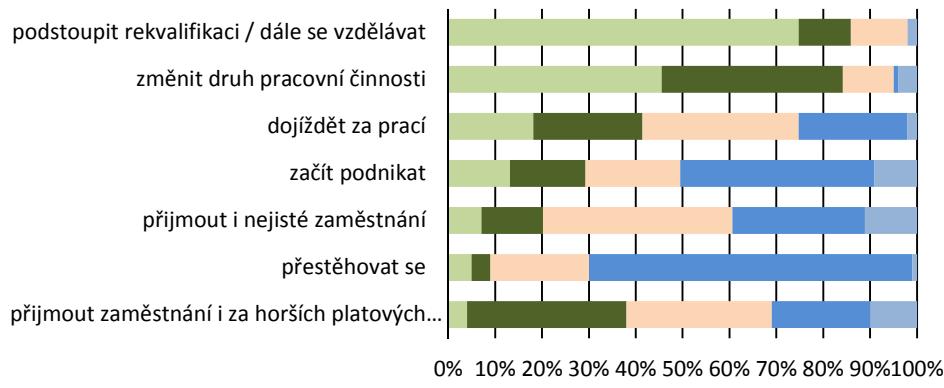

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Graf 3.8. – Pořadí položek ochoty přjmout danou podmíinku podle míry rozhodněho souhlasu (%)

Název grafu

Zdroj: Výzkum PO

Zajímavá je otázka, zda tíživá sociální situace (měřená závislostí na různých formách podpory) ochotu akceptovat nějakou formu řešení spíše zvyšuje, než snižuje. Nejvyšší míru otevřenosti ovšem zjišťujeme u těch, kteří dávky nepobírají.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 3.19. Vztah mezi sociální situací (index potřebnosti) a mírou aktivity

index potřebnosti	index aktivity	N
0	3,0	37
1	2,9	22
2	2,4	9
3	2,1	9
4	2,3	12
5	2,8	5
CELKEM	2,7	94

Zdroj: Výzkum PO

Skupina nejpotřebnějších (nejpodporovanějších) se sice rovněž projevuje aktivně, je ovšem velmi malá. Jinak platí, že vyšší míra podpory spíše ochotu k řešení oslabuje (ve smyslu počtu přijatelných alternativ).

Ženy pečující o osoby blízké jsou více závislé na podpoře, tomu odpovídá i jejich nižší míra ochoty přijímat různé alternativy řešení (index aktivity 1,8, zatímco ostatní 2,9).

Třídění podle okresu přineslo zajímavý fakt, že v okrese Chomutov je ochota přijímat více forem zřetelně vyšší.

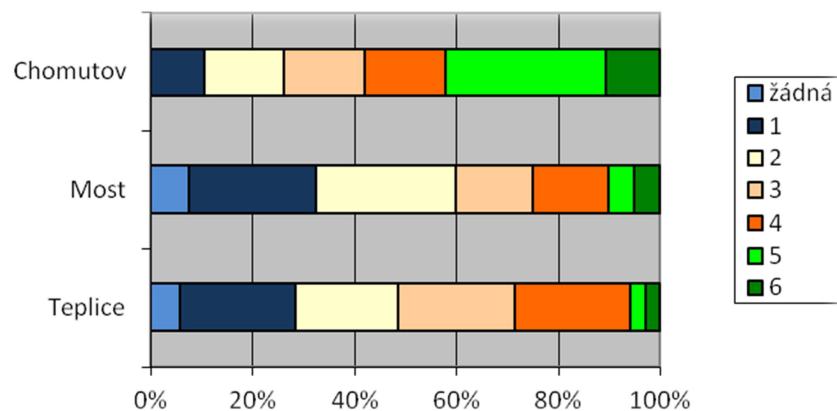
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Graf 3.9. – Index aktivity podle okresů (%)

Zdroj: Výzkum PO

Na základě toho jsme přistoupili k podrobnější analýze situace, jakkoli stále platí, že v okrese Chomutov byl počet dotázaných relativně menší.

Tab. 3.20. Ochota přijmout podmínku podle okresů (%)

OKRES	Rekvalifikace		změna druhu		dojíždění		podnikání		horší odměna		nejisté zaměstnání		stěhování	
	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano	spíš určitě	ano
Teplice	66	16	45	45	17	38	8	19	0	32	0	7	4	7
Most	79	3	39	39	17	17	13	3	3	27	9	11	6	3
Chomutov	79	21	61	28	22	11	24	35	11	47	16	26	6	0
CELKEM	74	11	46	39	18	23	13	16	4	34	7	13	5	4

Zdroj: Výzkum PO

Poznámka: Zeleně vyznačeny pozitivní odchylky, žlutě nižší míry ochoty.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obdobně jako v případě okresů se můžeme podívat na podmíněnost aktivity dosaženou kvalifikací. Obecný předpoklad vyšší ochoty vzdělanějších lidí aktivně hledat řešení se konkrétně projevuje nejen, pokud jde o rekvalifikaci nebo změnu druhu práce, ale také u ochoty podnikat nebo snížit aspirace v oblasti odměňování. Podnikání je méně atraktivní pro nekvalifikované, část z nich připouští možnost stěhování.

Tab. 3.21. Ochota přijmou podmínky podle kvalifikace respondentek (%)

KVALIFIKACE	Rekvalifikace určitě spíše ano	změna druhu určitě spíše ano	dojíždění určitě spíše ano	Podnikání určitě spíše ano	horší odměna určitě spíše ano	nejisté zaměstnání určitě spíše ano	Stěhování určitě spíše ano
základní vyučena	78 9	35 45	19 14	10 5	5 25	9 9	15 5
maturita a vysší	69 10	41 33	15 23	9 14	4 27	8 15	0 9
CELKEM	75 12	46 38	18 23	14 16	4 35	8 14	5 4

Zdroj: Výzkum PO

Poznámka: Zeleně vyznačeny pozitivní odchylky, žlutě nižší míry ochoty.

V další důležité baterii (sadě) otázek na **celkovou situaci na trhu práce v regionu** dosahoval podíl chybějících odpovědí až 15 %, zde je ovšem třeba brát v potaz, že část respondentek nemá se zaměstnavateli patřičnou zkušenosť - 20 % nemá žádnou praxi nebo nemusely jednat přímo se zaměstnavateli, apod.

Je patrné, že respondentky věří ve svůj osobní pracovní potenciál. Zároveň reflekují obtížnou situaci na trhu práce v regionu. Právě hodnocení pozice zaměstnavatelů není jednotné a je zřejmě pro některé z dotázaných obtížnější. Na dotaz, zda by byla přijatelná **práce z domova**, odpovědělo kladně 58 dotázaných, tedy většina z 94 (62 %).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Tab. 3.22. Hodnocení zaměstnavatelů a trhu práce (%)

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?	zcela souhlasím	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	zcela nesouhlasím	nevím
1. Pro zaměstnavatele je zaměstnávání člověka v mé situaci nevhodné.	28	26	17	15	14
2. Zaměstnavatelé nemají zájem o zaměstnávání osob, jako jsem já	34	20	22	10	15
3. V regionu není dostatek pracovních míst	68	14	8	0	9
4. I přes své omezení mám zaměstnavateli co nabídnout	81	5	4	0	11

Zdroj: Výzkum PO

Poslední blok otázek se vracel ke **zkušenostem s programy na podporu vzdělávání** a k případnému zájmu o ně. Celkově lze říci, že značné procento již hodně forem využilo, a také deklarovaný zájem dosahuje vysokého podílu. S nezájmem se téměř nesetkáváme, u dotovaných míst je patrná určitá nejistota u části dotázaných (jde zřejmě o nižší informovanost, kterou by bylo třeba zlepšit, pokud nabídka těchto míst existuje a není využívána).

**Tab. 3.23. „Úřady práce a další organizace nabízejí různé programy na podporu zaměstnávání.
Zajímá nás, zda jste využila daný program, případně zda byste měla zájem ho využít“: (%)**

Typ programu:	využila	nevyužila, má zájem využít	nevyužila, nemá zájem využít	neví
1. Poradenství s hledáním práce na úřadech práce	48	36	7	9
2. Poradenství týkající se hledání práce mimo úřady práce (poradenské programy)	33	46	12	9
3. Rekvalifikace	33	48	11	8
4. Dotované pracovní místo	28	44	5	22

Zdroj: Výzkum PO

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

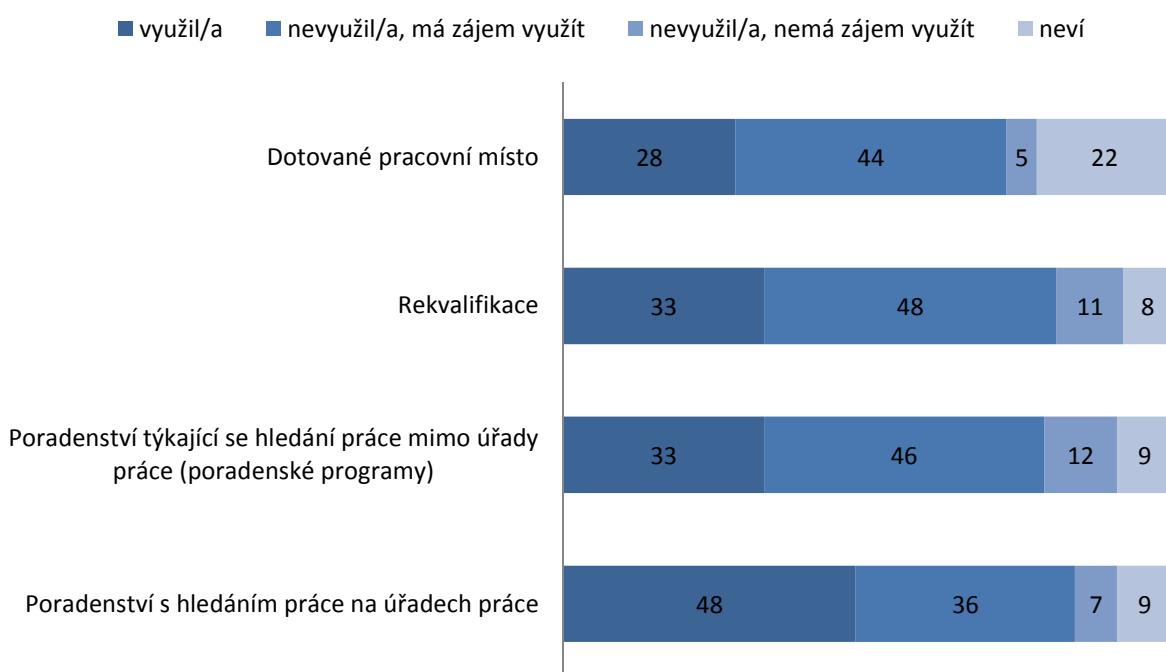
OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Také v této oblasti se jako řešení č. 1 ukazuje nabídka rekvalifikací a specifické poradenství mimo úřady práce. Platí přitom, že ty ženy, které již něco využily, nemusejí hodnotit tuto zkušenosť jako negativní a mohly by ji využít znovu (tato varianta v dotazníku obsažena explicitně nebyla).

Provedené šetření má sloužit jako mapa problémů a z jeho povahy vyplývá, že se zabývá pohledem pečujících osob. Přitom platí, že u matek s malými dětmi nacházíme menší zkušenosť se zaměstnavateli i s využitím poradenství, takže v mnoha směrech pracujeme s jejich odhady situace. Ty jsou ovšem důležité, protože nestačí jenom vytvářet objektivní podmínky, pokud by jedinci, kterým chceme něco nabízet, nebyli přesvědčeni o efektivitě takové cesty.

Graf 3.10. Využití jednotlivých forem podpory zaměstnanosti a zájem o ně (%)

V závěru této kapitoly se proto vrátíme k představám respondentek o možnostech řešení jejich situace (podrobnější popis situace je uveden v příloze).

To, že dvě pětiny dotázaných (viz Tab. 3.24.) žádný návrh nedávají, můžeme interpretovat nejenom tak, že nevidí žádné východisko: zřejmě část pečujících osob počítá s tím, že se časem do pracovního procesu vrátí a že pravděpodobně nebude vyžadovat ani očekávat nějakou zvláštní formu podpory při hledání pracovního místa. Samozřejmě to neznamená, že si nejsou vědomy jistých omezení a že by určitou pomoc neuvítaly.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 3.24. Představy dotázaných o možnostech pomoci při hledání pracovního místa

Co by pomohlo řešit situaci (ot.21)	Abs.
Neodpověděla, neví	36
Nic	3
Vlastní zdravotní stav	4
Zajištěné hlídání dětí, školky, nemoc dítěte	7
Tolerance zaměstnavatelů k matkám	7
Jednosměnný provoz (ranní)	7
Pružná pracovní doba, zkrácený úvazek	9
Nabídka prací, slušný výdělek	6
Dotované místo	2
Práce z domova	1
Plný úvazek	1
Vzdělávání, rekvalifikace	6
Jazykové znalosti	1
Stěhování	1
Vyřešit dojízdění	1
Kontakty	1
Praxe	1

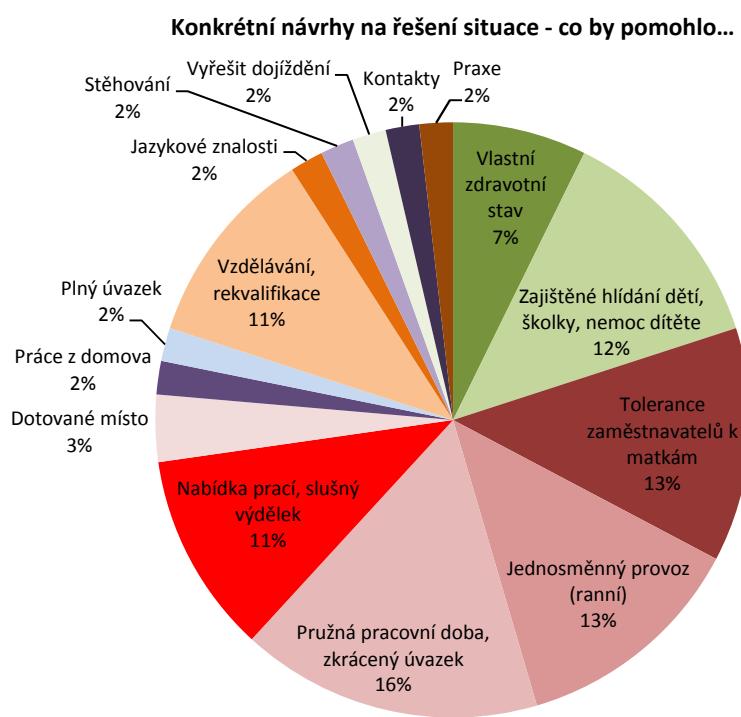
Zdroj: Výzkum PO

Nicméně o struktuře očekávání dobře informují návrhy zbývajících 55 respondentek, které uvedly to, co by jim za dané situace nejvíce pomohlo. To umožňuje zpřesnit některé z předchozích informací: i když například práci z domova je ochotno přijmou 58 žen, jen jedna to uvedla jako řešení, které by pomohlo (jako určitá priorita). Ukazuje se také, že problém dopravní obslužnosti nepatří k těm úplně nejzávažnějším.

Do popředí vystupuje spíše **přístup zaměstnavatelů**, který zmiňuje zhruba třetina návrhů. Jde obecně o toleranci matek s dětmi, o využívání pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků a o nabídku vhodných míst ve směnném provozu (jde pochopitelně o směny ranní). Do tohoto „balíčku“ by bylo možno začlenit i požadavek na rozšíření nabídky pracovních míst zajišťujících slušný výdělek (víme již, že požadavky nejsou v tomto ohledu nikterak přemrštěné). Působení na zaměstnavatele v regionu v tomto ohledu ovšem není zrovna snadnou záležitostí, i když úřady práce by v tomto směru měly vyvíjet iniciativu. Jde také o důraz na **antidiskriminační postup zaměstnavatelů**.

Z údajů vyplývá, že pro část respondentek je klíčovou otázkou **zajištění péče o děti** v době jejich zaměstnání (různé formy hlídání, školky, apod.). Vlastní zdravotní stav představuje omezení jen u části dotázaných. Získané odpovědi potvrzují, že pro část dotázaných je důležité **doplňení vzdělání** nebo rekvalifikace. V těchto oblastech by rozvoj institucionální sítě ve smyslu pokrytí regionu adekvátní nabídkou nepochybně prospěl. Nezapomínejme, že v této otázce formulovaly respondentky jistou prioritu, takže jistě by uvítaly i další formy podpory v jejich situaci.

Graf 3.11. Struktura návrhů na řešení situace (pro N = 55, tj. pro ty, co něco uvedly v ot. 21)

Ovlivnění **nabídky vhodných pracovních míst** je samozřejmě záležitostí méně snadnou. Pro její analýzu představuje další zdroj informací zkušenost z úřadů práce, výsledky jednání regionální

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

tripartity, atd. Pohled z perspektivy pečujících osob osvětuje jejich situaci, jejich potřeby, postoje a očekávání: představuje tedy jenom určitý, přesto však důležitý díl z mozaiky problematiky, kterou je třeba postupně skládat.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4. Dotazníkové šetření – analýza bariér cílové skupiny osob se zdravotním postižením

Celkem bylo získáno 33 řádně vyplněných dotazníků. Vzhledem k malému počtu dotázaných není možné pracovat s analýzou vztahů. Ze stejného důvodu i zde používáme pro vyjádření četnosti absolutních čísel (pokud to není uvedeno jinak).

4.1 Charakteristika souboru

Soubor byl tvořen rovným dílem muži i ženami, několik respondentů ovšem odmítlo bližší demografické údaje uvést. Z hlediska jejich věkové struktury šlo spíše o lidi středního věku.

Tab. 4.1. Věková struktura

Do 30 let	4
31 – 40 let	8
41 – 50 let	8
51 a více let	12

V nějaké formě partnerského vztahu žilo 19 respondentů, přičemž 6 z nich mělo partnera s prvním stupněm invalidity a 2 s druhým stupněm invalidity. 12 respondentů mělo zaměstnaného či podnikajícího partnera, 4 nezaměstnaného, 3 dotázaní měli partnera v domácnosti a 2 v důchodu.

V jednočlenné domácnosti (tj. sami) žilo 10 dotázaných, ve dvou až tříčlenné 13 dotázaných a zbývajících 5 dotázaných ve vícečlenné domácnosti (z těch, kteří tento údaj uvedli). Děti mladší 18 let mělo 5 respondentů. Znamená to, že více než polovina dotázaných má někoho, kdo mu či ji může pomoci s řešením obtížných situací, ať je to partner či jiný člen rodiny.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4.2 Socioekonomické faktory

Významnou charakteristikou je úroveň příjmů domácnosti. Byl zjišťován jednak jako čistý souhrnný měsíční příjem dotazovaného, tj. včetně příjmů ze zaměstnání, důchodů, sociálních dávek a dalších zdrojů, jednak jako stejně definovaný příjem celé domácnosti. Uvedené hodnoty jsou výsledkem výpovědí respondentů, nemusí tedy vždy korespondovat s tím, co uvádí oficiální statistika. Domácností se, v souladu se statistickou definicí, rozumí počet společně hospodařících jednotlivců. Vzhledem k malým počtům nelze data podle velikosti domácnosti třídit.

Tab. 4.2. Příjmy respondenta a jeho domácnosti (abs. počty)

	Osobní příjem	Příjem domácnosti
Do 4 000 Kč	7	5
4 001 – 6 000 Kč	9	3
6 001 – 8 000 Kč	4	4
8 001 – 10 000 Kč	9	3
10 001 – 15 000 Kč	2	4
15 001 – 20 000 Kč	1	4
20 001 – 25 000 Kč	-	3
25 001 – 30 000 Kč	-	4

Je zřejmé, že téměř všichni se pohybují pod úrovní mediánu příjmů, což také znamená, že jsou většinou příjemci nejrůznějších sociálních dávek a podpor. Nejmenší příjem domácností je pochopitelně v domácnostech jednočlenných, naopak nejvyšší v domácnostech čtyř a vícečlenných.

Struktura pobíraných sociálních dávek byla následující.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 4.3. Struktura sociálních dávek a podpor (abs. počty)

Invalidní důchod	22
Příspěvek na péči 1. stupně	4
Příspěvek na péči 2. stupně	1
Sociální příplatek	13
Příspěvek na bydlení	7
Příspěvek na živobytí (dodatek do životního minima)	5
Dodatek na bydlení	4
Příspěvek na provoz motorového vozidla, příspěvek na individuální dopravu	-

V průběhu posledních pěti let získal vždy jeden respondent příspěvek na opatření zvláštních (kompenzačních) pomůcek, příspěvek na úpravu bytu a příspěvek na zakoupení, úpravu či přestavbu motorového vozidla.

Sběr dat probíhal ve třech okresech. Nejvíce dotázaných bylo z okresu Most, nejméně Teplice.

Tab. 4.4. Struktura respondentů podle okresů (abs. počty)

Most	13
Chomutov	9
Teplice	5

V sídelních městech těchto okresů žilo 13 respondentů, další 12 v menších obcích, 8 respondentů velikost místa bydlíště neuvedlo. Polovina dotázaných by tedy měla mít v blízké vzdálenosti potřebné zdravotní a sociální služby.

Většina dotázaných (26) bydlela z hlediska zdravotních dispozic ve standardním domě či bytě, jen 2 uvedli nějakoujinou formu (bezbariérový byt, byt v domě s pečovatelskou službou).

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dopravní obslužnost místa bydliště hodnotili tazatelé, nikoliv respondenti. U 10 respondentů ji tazatelé hodnotili jako velmi dobrou, u 13 jako spíše dobrou a u zbývajících 6 jako spíše či velmi špatnou. Zjevně se zde odráží zmíněné bydliště v sídelních městech okresů či menších obcích.

4.3 Zdravotní stav

Zdravotní stav, resp. choroba, pro kterou byla přiznána invalidita, byl sledován otevřenou otázkou, kde respondenti měli podrobně tyto choroby popsat. 9 respondentů neuvedlo nic, seznam uvedených chorob je následující:

Tab. 4.5. Choroba, pro kterou byla přiznána invalidita (abs. počty)

Diabetes - pravá ruka	1
Epilepsie	1
Chronická obskuční plicní nemoc 2.st., srůsty na páteři	1
ID-1	1
Infarkt	1
Leukemie, nádor ledviny, vyhřezlé plotýnky	1
Lymfedém dolních končetin, sluchové postižení	1
Migréna s aurou	1
Nádor v hlavě - nezhoubný	1
Neurofibromatóza	1
Omezení levé ruky pomsbu (z toho záda)	1
Operace mozku, zhoršená paměť, bolesti hlavy	1
Parkinsonova nemoc	1
Psychika, leidenská mutace (špatná krev)	1
Rakovina, polékové postižení jater, infarkt, angína pectoris, diabetes	1

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Roztroušená skleróza	1
Sluchové omezení, astmatik	1
Systolická disfunkce levé komory(srdce), klinická smrt	1
Tělesné postižení	1
Vada zraku	1
Vyhřezlá plotýnka na krční páteři	1
Vyhřezlé plotýnky na obě strany	1
Zničená 1 ploténka, asi 50% zničená 2 ploténka, doporučená operace	1
4 šrouby + 2 titan. Ploténky (bederní páteř)	1

Respondenti měli tyto choroby zařadit do jednotlivých typů postižení s tím, že měli více možností volby. Nejvíce jich uvedlo tělesné postižení, dále kombinované, vnitřní a jiné postižení. Jen dva respondenti uvedli sluchové a dva mentální postižení a jeden postižení zrakové. Na tomto základě mělo 21 respondentů přiznáno první stupeň postižení či invalidity, 7 druhý stupeň a dva respondenti OZZ. 3 respondenti tento stupeň neuvedli.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 4.6. Typy postižení (abs. počty)

Tělesné postižení	19
Kombinované postižení	5
Vnitřní postižení	4
Jiné postižení	4
Sluchové postižení	2
Mentální postižení	2
Zrakové postižení	1

Příčiny zdravotního postižení jsou zhruba stejným dílem rozloženy mezi nemoc (9), vrozené vady (7), úraz (7) a jiné příčiny (5). 5 respondentů žádnou příčinu neuvedlo.

Jen menší část dotázaných uvedla, že se v jejich případě jedná o příčinu vrozenou. Jen tři respondenti uvedli, že tuto vadu získali v dětském věku do 15 let. Ostatní (21) získali toto postižení v dospělosti.

Tab. 4.7. Příčina zdravotního postižení (abs. počty)

Vrozená	9
Získaná ve věku do 15 let	3
Získané v dospělosti – do 30 let	7
Získané v dospělosti – do 50 let	8
Získané v dospělosti – nad 50 let	6

Třetina dotázaných se s daným typem postižení již narodila o tak ovlivnilo celý jejich život. Ostatní byli nuceni se s tím v dané fázi svého života vyrovnat, což se přirozeně u někoho mohlo zdařit více, u jiného méně. Platí, že čím bylo postižení získáno v útlejším věku, tím více měl dotyčný možností na to v průběhu dalšího života reagovat.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4.4 Postavení na trhu práce

Tab. 4.8. Hledání zaměstnání (abs. počty)

Hledá v současnosti aktivně zaměstnání	20
Hledal aktivně v minulosti, nyní nehledá	8
Nehledal a nehledá	3

Větší část dotázaných hledá v současnosti aktivně zaměstnání. Dalších 8 sice dříve aktivních bylo, nyní ale zaměstnání již nehledají. Zbývající dotázaní zaměstnání buď nikdy nehledali a ani dnes nehledají, příp. neodpověděli. Většina (14) by preferovala práci na otevřeném pracovním trhu, 7 naopak chráněné pracovní místo. Zbývající volili variantu „nevím“.

Ti respondenti, kteří byli již v minulosti zaměstnáni na chráněném pracovním trhu, většinou nevěděli, zda jejich tehdejší zaměstnavatel dostával na jejich pracovní místo od státu dotaci. Jen 4 respondenti uvedli kladnou odpověď (dostával dotaci), 5 zápornou (nedostával dotaci).

Většina (26) by pro své případné zaměstnání nepotřebovala žádné speciální úpravy svého pracoviště či nějaké speciální pracovní pomůcky, jako např. bezbariérový přístup, speciální počítač či pracovní stůl. Tuto potřebu uvedli jen 2 respondenti, ostatní volili variantu „nevím“. Stejně by se většina (27) obešla bez speciálního asistenta, který by jim pomáhal překonávat možné překážky, jen 3 by jej naopak potřebovali. Poněkud jiná je ovšem situace v případě charakteru vykonávané práce. Zde by nějakou formu úpravy (jinou pracovní dobu, přestávky či pracovní tempo) potřebovalo 12 dotázaných, bez podobných úprav by se naopak obešlo dalších 14.

Tab. 4.9. Vzdělanostní struktura (abs. počty)

Základní škola	10
Vyučen	19
Vyučen s maturitou	1
Střední škola	2
Vyšší odborná či vysoká škola	1

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Většina dotázaných je **vyučena**, 10 má jen **základní školu**. Vyšší vzdělání mají jen 4 respondenti. Jakousi kvalifikaci tak mají dvě třetiny dotázaných. Většina (28) také absolvovala normální základní školu, jen 2 školu speciální. 2 respondenti neodpověděli. Struktura dotazovaným odpovídá vzdělanostní struktuře evidovaných OZP uchazečů na ÚP ČR v ÚK.

Dosaženému vzdělání odpovídají vykonávané profese. 8 dotázaných žádnou neuvedlo. U ostatních jsou zastoupeny většinou **dělnické manuální profese** (zámečník, řidič, truhlář, zedník, prodavačka, švadlena, kuchařka), ti s vyšším vzděláním uvedli elektrotechnické či operátorské profese a technicko-administrativní profese.

Délka pracovní praxe je odvozena od doby, kdy se u respondenta projevilo zdravotní postižení. Do 5 let pracovalo 5 dotázaných, 10 – 15 let 9, 16 – 20 let 4 dotázaní a zbývajících 10 déle než 20 let.

4.5 Postoje k práci

Postoje k práci byly sledovány prostřednictvím tří sad otázek, na které respondenti odpovídali na čtyřstupňových škálách. V následujícím přehledu uvádíme vždy hodnotu váženého aritmetického průměru a také počet neuvedených odpovědí.

První sada otázek se týkala důležitosti hlavních hodnot spojených s prací pro respondenty. Hodnocení probíhalo na škále 1 = velmi důležité až 4 = velmi nedůležité.

Tab. 4.10. Důležitost hodnot práce (vážený aritmetický průměr, abs. počty)

Hodnota	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Velmi nedůležitý	Neví, neodpověděl/a	Průměr
Peníze – práce jako zdroj obživy	22	5	-	-	6	1,19
Možnost tvořit (vyrábět zboží či poskytovat služby)	12	9	2	-	10	1,57
Možnost získat nové znalosti a zkušenosti	14	8	2	1	8	1,60
Možnost být potřebný	10	12	1	-	10	1,61
Možnost setkávat se s lidmi, kteří jsou na tom po zdravotní stránce jako já	11	8	4	-	10	1,70

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Možnost setkávat se se zdravými lidmi	11	8	3	1	10	1,74
---------------------------------------	----	---	---	---	----	------

Podstatným zjištěním je, že všechny hodnoty jsou hodnoceny jako důležité. Hlavní hodnotou je podle očekávání práce jako zdroj obživy, kde se nenašel nikdo, kdo by uvedl varianty nedůležitosti. Další hodnoty jsou už vyrovnaný bez větších rozdílů. Jako relativně nejméně důležité jsou uváděny kontakty se zdravými lidmi (i zde ale 19 respondentů uvedlo větší či menší důležitost).

Význam hodnocení práce jako zdroje peněz byl dále doplněn dotazem, jak vysoká by musela být očekávaná mzda, aby dotyčného motivovala k přijetí pracovního místa. Se mzdou do 10.000 Kč by se spokojilo 6 dotázaných, 16 uvedlo jako tuto hranici interval mezi **11.000 a 15.000 Kč** a zbývajících 10 uvedlo vyšší částku. Očekávání vcelku odpovídají úrovni kvalifikace a pohybují se pod mediánem příjmů v ČR.

Další sada otázek se týkala zjišťování toho, co by byli ochotni respondenti obětovat pro získání placeného zaměstnání. Hodnocení probíhalo na škále 1 = určitě ano až 4 = určitě ne.

Tab. 4.11. Ochota obětovat pro získání zaměstnání (vážený aritmetický průměr, abs. počty)

Ochota	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neví, neodpověděl/a	Průměr
Podstoupit rekvalifikaci / dále se vzdělávat	17	7	1	-	8	1,36
Změnit druh pracovní činnosti	10	11	1	-	11	1,59
Dojízdět za prací	10	3	6	3	11	2,09
Přjmout i nejisté zaměstnání	3	4	7	7	12	2,86
Přjmout zaměstnání i za horších platových podmínek	3	2	13	5	10	2,87
Přestěhovat se	4	2	5	14	8	3,16
Začít podnikat	3	1	8	11	10	3,17

Položky se rozdělily do několika skupin. Většina respondentů by byla ochotna se rekvalifikovat či dále vzdělávat, případně změnit svoji práci. Již méně jsou ochotni za prací dojízdět, přjmout nejisté či

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

hůře placené zaměstnání. Odmítáno je přestěhování a podnikání. Důvodem může být jak výše zmíněné očekávání nízkého příjmu a tedy jen malá efektivita případného přestěhování a sním spojených transakčních nákladů, jednak vazba na dané sociální prostředí. V neochotě podnikat se dotázaní neliší od ostatní populace.

Třetí sada otázek se věnovala názorům na postoje zaměstnavatelů k zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Hodnocení probíhalo na škále 1 = zcela souhlasím až 4 = zcela nesouhlasím.

Tab. 2.12. Názory na postoje zaměstnavatelů (vážený aritmetický průměr, abs. počty)

Postoj	Zcela souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Zcela nesouhlasím	Neví, neodpověděl/a	Průměr
I přes své zdravotní omezení mám zaměstnavateli co nabídnout	19	4	1	1	8	1,36
V regionu není dostatek pracovních míst pro OZP	14	4	3	-	12	1,48
Zaměstnavatelé nemají se zaměstnáváním OZP zkušenosti	7	2	8	1	15	2,17
Pro zaměstnavatele je zaměstnávání OZP nevýhodné.	6	7	5	3	12	2,24

Také zde se na základě hodnocení vytvořily dvě dvojice názorů. Mezi respondenty převažuje názor, že mají zaměstnavatelům co nabídnout, současně ovšem si uvědomují, že v regionu není dost pracovních příležitostí pro OZP. Zhruba stejný podíl dotázaných souhlasí i nesouhlasí s absencí zkušeností se zaměstnáváním OZP u zaměstnavatelů či s tím, že zaměstnávání OZP je pro zaměstnavatele nevýhodné. Dle statistiky ÚP ČR je v ÚK evidováno 352 volných pracovních míst vhodných pro OZP. Převážná část těchto pracovních míst (66 %) je v terciálním sektoru (služby). Minimum pracovních míst (5,1 %) je nabízeno s výhledem na zkrácený pracovní úvazek (VPP).

Součástí tohoto tematického bloku bylo také zjišťování rozsahu sociálních sítí a ochoty pracovat z domova. V prvním případě většina dotázaných (16) uvedla, že má hodně či spíše hodně (7) kontaktů

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

a známých, což umožňuje předpokládat, že tím mají vytvořeny předpoklady pro získávání informací o možném zaměstnání. Jen zbývajících 9 dotázaných rozsah těchto kontaktů hodnotilo jako menší.

Z hlediska vztahu k práci z domova je soubor rozdělen zhruba na půl. 18 respondentů uvedlo, že by taková práce pro ně přijatelná byla, zbývajících 15, že nikoliv. Zápornou odpověď přitom neuvedl nikdo s vyšším stupněm postižení, tj. pro všechny by taková práce byla přijatelná.

Úřad práce ČR spolu s dalšími organizacemi nabízí této cílové skupině řadu programů na podporu zaměstnávání. Využívány jsou následovně.

Tab. 2.13. Programy na podporu zaměstnávání (abs. počty)

	Využil/a	Nevyužil/, má zájem využít	Nevyužil/a a nemá zájem	Neví
Poradenství s hledáním práce na úřadech práce	17	6	1	9
Rekvalifikace	11	10	1	11
Poradenství týkající se hledání práce mimo úřady práce	11	7	3	12
Dotované pracovní místo	5	14	1	13
Pracovní rehabilitace	3	9	5	16

Nejvíce jsou využívány oba typy poradenství a rekvalifikace, nejméně pracovní rehabilitace. O této možnosti (pracovní rehabilitaci) bylo přitom na Úřadu práce ČR informováno 6 dotázaných.

Závěr tvořily dvě otevřené otázky, zjišťující největší překážky, které dotázaní vnímají při svém návratu na pracovní trh a dále nástroje, které by tyto překážky umožnily překonat.

V případě identifikace hlavních překážek 12 dotázaných bud' neuvedlo nic, nebo žádné větší překážky nevidí. U těch, kteří nějakou překážku uvedli, bylo jejich pořadí (po nezbytné kategorizaci) následující:

Tab. 2.14. Překážky v návratu na pracovní trh (abs. počty)

Zdravotní stav	11
Věk	4

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Absence kvalifikace, řidičského průkazu apod.	2
Absence praxe	2
Čistý trestní rejstřík	1
Nezájem zaměstnavatelů	1

Je tedy zjevné, že alespoň část dotázaných nevidí primární důvody svého vyčlenění z trhu práce ve svém zdravotním stavu, ale v jiných charakteristikách, které by ovšem tak zásadními překážkami jako zdravotní stav být nemusely.

Identifikace možných nástrojů, jak tyto překážky překonat, příliš „rozumných“ námětů bohužel nepřinesla. 21 dotázaných neuvědlo žádnou odpověď, 3 toto „nic“ přímo uvedli a další 3 si zašprýmovali potřebou být mladší. Z rozumnějších nástrojů uvedli 2 dotázaní absolutorium nějakého kvalifikačního kurzu, 2 zlepšení zdravotního stavu a 2 těsnější kontakt s případným zaměstnavatelem.

S ohledem kombinaci řady závažných bariér u této cílové skupiny je nezbytné využívat individuální podporu a specifické systémové nástroje. Jako nevhodnější se v této souvislosti jeví nástroj pracovní rehabilitace, který je dle výsledků šetření využíván pouze v omezeně míře (využilo 9 % respondentů). O využití nástroje projevilo zájem 27,3 % dotázaných. Téměř polovina dotazovaných (48,5 %) uvedlo jako odpověď „nevím“, což může signalizovat také chybějící informaci ze strany ÚP ČR o možnostech a potenciálu tohoto specifického nástroje podpory.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

5. Šetření zainteresovaných organizací

5.1 Charakteristika zkoumaných organizací

Šetření organizací, které se podílejí na integraci osob se zdravotním postižením a osob pečujících o děti do 15 let nebo o osobu blízkou na trh práce, zahrnovalo dotazování zástupců Úřadu práce ČR, samospráv, zaměstnavatelů, vzdělávacích institucí, neziskových organizací, příspěvkových organizací zřizovaných Ústeckým krajem a dalších aktérů na trhu práce. Dotazník vyplnilo celkem 66 těchto respondentů, a jak vyplývá z následujícího přehledu, byly v něm zastoupeny všechny zmíněné organizace. Z důvodu malého počtu dotazníků budeme v textu pracovat zejména s absolutními četnostmi, k procentnímu vyjádření se uchýlíme jen výjimečně.

Z hlediska regionální příslušnosti byly sice zastoupeny všechny okresy, ovšem dosti nerovnoměrně.

Tab. 5.1. Okres působnosti organizace

	Absolutní počet	Podíl
Děčín	15	23
Chomutov	4	6
Litoměřice	15	23
Louny	3	4
Most	6	9
Teplice	9	14
Ústí nad Labem	11	17
Ústecký kraj	3	4
Celkem	66	100

Nejvíce dotazníků ke zpracování přišlo z okresů Děčín a Litoměřice, nejméně z Chomutova a z Loun. Tři organizace uvedly jako region své působnosti celý Ústecký kraj.

Sídlem organizací ovšem nebyla jen okresní města. Celkem se v souboru objevilo 31 sídel, což svědčí o poměrně velké diverzifikaci sídelní struktury těchto organizací. Větší počet z nich sídlil jen v Ústí nad Labem (11) a v Lovosicích (7).

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dalším základním údajem byl status zkoumané organizace. Respondentům byl nabídnut seznam 11 forem, zastoupeny byly ovšem pouze tři. Nejvíce organizací mělo charakter příspěvkové či rozpočtové organizace (54), 7 uvedlo, že jde o státní organizace (tj. patrně by měly být zařazeny také mezi rozpočtové) a 5 organizací mělo podobu společnosti s ručením omezeným. Takováto dominance jednoho typu organizace činí jakoukoliv analýzu vztahu bezpředmětnou.

Jak již bylo uvedeno, struktura organizací pokrývala všechny cílové skupiny. Nejvíce bylo vzdělávacích a poradenských organizací, dále poskytovatelů sociální péče, zaměstnavatelů, pracovišť Úřadu práce ČR a nejméně pracovišť územní samosprávy. Sečteme-li uvedené počty, zjistíme, že 4 organizace uvedly dvě tyto skupiny. U všech se jedná se o sloučení zaměstnavatelů a vzdělavatelů – tedy současně osoby se zdravotním postižením vzdělávají i zaměstnávají.

Tab. 5.2. Typ organizace (abs. počty)

Vzdělávací a poradenské organizace	24
Poskytovatelé sociální péče	17
Zaměstnavatelé	15
Pracoviště Úřadu práce	12
Pracoviště územní samosprávy	2

Poslední ze základních identifikačních charakteristik bylo zjišťování působnosti organizací. Mělo být uvedeno v procentním podílu ve vztahu k místu působnosti, okresu, kraji či celému státu.

Tab. 5.3. Rozsah působnosti organizace (abs. počty)

	Do 25 %	26-50 %	51-75 %	76-100 %	Celkem	Neuvědlo
Město/obec	12	10	18	14	54	12
Okres	28	22	5	-	55	11
Kraj	27	10	3	1	41	25
ČR	24	2	-	2	28	38

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nejvíce organizací uvedlo jako svoji převažující působnost město či obec svého sídla, nicméně částečně se polovina z nich přihlásila ke krajské působnosti a třetina k celostátnímu působení. 6 organizací nedovedlo svoji působnost takto odhadnout.

Cílem této části dotazníku bylo zjistit pracovní pozice respondentů v rámci organizace, délku jejich praxe a počty pracovníků na uvedených pozicích. Respondentům bylo předloženo 21 pracovních pozic, které obvykle zajišťují chod organizací. Někteří respondenti neuvedli počet let své praxe.

Tab. 5.4. Pracovní pozice respondentů a délka jejich praxe (abs. počty)

Pracovní pozice	Pracovní pozice	Délka praxe (počet let)				
		1-2	3-5	6-10	11-15	16 a více
Lektor poradenského programu	4				2	2
Sociální pracovník	6	1		2	1	2
Psycholog	4		1	2		1
Pracovní konzultант	2		1			1
Osobní poradce	-					
Ergoterapeut	4	1	1		2	
Fyzioterapeut	3			1	1	1
Speciální pedagog	6		1	1	1	2
Osobní asistent pro OZP	2					1
Administrativní pracovník	13	2		3	1	4
Projektový manažer, koordinátor	4			2	1	1
Pracovník ÚP ČR	11	3	1	1	3	2
Pracovník KrÚ ÚK	2	1				1
Pracovník v sociálních službách	3	1		1	1	
Zdravotní pracovník	4	1		2		1
Ředitel v zdravotně sociálních službách	9	1	1	2	1	3
Ekonom v zdravotně sociálních službách	3		1	1	1	
Vedoucí (manažer) v zdravotně sociálních službách	5			1		3
Ředitel mimo zdravotně sociální služby	20	5	4	2	1	8
Ekonom mimo zdravotně sociální služby	4	1				1

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Vedoucí (manažer) mimo zdravotně sociální služby	5	1	2		
--	---	---	---	--	--

Z tabulky je zřejmé, že v roli respondentů vystupovali nejen řídící pracovníci, ale také řadoví pracovníci příslušných organizací. Větší počet pozic (než organizací - 114) je dán tím, že respondenti mohli uvádět i své minulé pracovní pozice.

Tab. 5.5. Počty pracovníků na dané pozici v organizaci (abs. počty)

Pracovní pozice	Počty pracovníků na dané pozici				
	1-2	3-5	6-10	11-15	16 a více
Lektor poradenského programu	1	3	2		
Sociální pracovník	17	4	2		
Psycholog	9				
Pracovní konzultant	4				
Osobní poradce	1	1			
Ergoterapeut	8				
Fyzioterapeut	6	1			
Speciální pedagog	3	3	4	2	
Osobní asistent pro OZP	2	2			
Administrativní pracovník	15	11	2	2	1
Projektový manažer, koordinátor	4	3			
Pracovník ÚP ČR	1			1	3
Pracovník KrÚ ÚK	1				2
Pracovník v sociálních službách	4	2	1	1	10
Zdravotní pracovník	3	1	5	1	3
Ředitel v zdravotně sociálních službách	10				
Ekonom v zdravotně sociálních službách	6				
Vedoucí (manažer) v zdravotně sociálních službách	4	3			
Ředitel mimo zdravotně sociální služby	21				

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Ekonom mimo zdravotně sociální služby	17	2			
Vedoucí (manažer) mimo zdravotně sociální služby	5	1	1	1	1

Nejvíce jsou v organizacích zastoupeni sociální pracovníci, nejméně je (pochopitelně) řídících pracovníků.

5.2 Problémy s integrací cílových skupin

Toto téma bylo identifikováno prostřednictvím sady 14 problémů. Jejich hodnocení bylo na čtyřstupňové škále (1 = velmi často, 4 = nikdy), pátou hodnotou bylo „nevím“. Jejich pořadí ukazuje následující tabulka, ve které jsou jednotlivé problémy seřazeny podle hodnoty váženého aritmetického průměru. Bohužel u některých položek odpovídala jen méně než polovina dotázaných, což samozřejmě výrazně omezuje interpretační možnosti.

Z tabulky vyplývá zjevně největší problém, se kterým se organizace setkávají, a sice **nedostatek pracovních míst vhodných pro jejich klientelu**. Jako velmi častý jej ohodnotila třetina respondentů, jen desetina naopak jako bezproblémový. Druhým nejčastějším problém je nedostatek finančních prostředků se stejným rozložením hodnocení.

Naopak nejméně problémů je s nedostatkem odborného personálu a s tím souvisejících standardů.

Tab. 5.6. Problemy v oblasti integrace cílových skupin (vážený aritmetický průměr, abs. počty)

Nejčastěji se potýkáme s:	Velmi často	Často	Málokdy	Nikdy	Průměr 1-4
Nedostatek vhodných pracovních míst (např. s flexibilním či zkráceným úvazkem)	23	15	6	3	1,77
Nedostatek finančních prostředků na programy integrace	13	12	8	4	2,08
Neexistence návazného systému služeb v regionu	9	15	6	4	2,15
Neochota/nezájem zaměstnavatelů	7	21	6	5	2,23
Předsudky potenciálních zaměstnavatelů	10	16	11	5	2,26

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nízká informovanost klientů (<i>o možnostech, způsobech provádění služeb</i>)	6	23	7	5	2,27
Chybí prostorové zázemí pro realizované služby	8	18	13	4	2,30
Neochota/nezájem klientů o zaměstnání	7	19	16	3	2,33
Neochota/nezájem klientů se dále vzdělávat nebo využívat poradenské programy	9	13	16	5	2,40
Chybí potřebné technické a materiální vybavení	3	16	18	4	2,56
Neexistence prováděcích metodik (opora v zákoně) pro tyto služby	4	14	12	6	2,56
Nedostatečná spolupráce mezi poskytovateli služeb	4	11	19	5	2,64
Nedostatek odborného personálu	2	10	23	5	2,78
Neexistence personálních, procedurálních a provozních standardů	2	9	12	7	2,80

Souhrnné hodnocení fungování systému služeb v oblasti podpory zaměstnávání cílových skupin probíhalo na tří stupňové škále (1 = velmi dobře, 3 = nedostatečně). I zde ovšem odpověděla méně než polovina dotázaných (29). Z nich jen 3 tento systém hodnotili velmi dobře (všichni byli ze skupiny zaměstnavatelů), 18 dobré a 8 respondentů jej hodnotilo jako nedostatečný (většinou ze skupiny pracovníků Úřadu práce a vzdělávacích a poradenských organizací).

5.3 Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) a další formy podpory

Tato část tvořila hlavní náplň dotazníku. Nejprve se budeme věnovat využívání forem APZ po jejích jednotlivých oblastech. Je samozřejmě ovlivněno zaměřením a odborným profilem organizací, tzn. jiné nástroje využívají pracoviště Úřadu práce, jiné vzdělavatelské či poradenské organizace apod..

Začneme **poradenskou činností**. Respondenti odpovídali na otázku, jaké formy APZ v rámci integrace cílových skupin poskytují nebo sami používají. Čísla udávají počet kladných odpovědí.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tab. 5.7. Využívání poradenské činnosti (abs. počty)

Obecně	28
Poradenství pro volbu povolání (§21 odst.1 vyhl. č. 518/2004 Sb.)	16
Bilanční diagnostika	14
Poradenství při výběru vhodných nástrojů APZ (§21 odst.5 vyhl. č. 518/2004 Sb.)	13
Poradenství pro volbu a změnu zaměstnání	12
Poradenství pro volbu rekvalifikace (§21 odst.2 vyhl.č.518/2004 Sb.)	12
Pracovní diagnostika	10
Poradenství pro volbu přípr. k práci(§21odst.4 vyhl.č.518/2004Sb.)	9
Ergodiagnostika	4

Nejvíce využívaná je obecná poradenská činnost, naopak nejméně relativně úzce zaměřená ergodiagnostika.

Další oblastí je **příprava na budoucí povolání** a v jejím rámci problematika nástupu na soustavnou přípravu na povolání (návrat do školské soustavy). Tu uvedlo 23 respondentů.

Příprava na práci byla sledována ve třech rovinách. Přípravu k práci na pracovištích zaměstnavatele – pro osoby se ZP uvedlo 18 respondentů, příprava k práci prováděnou u právnické nebo fyzické osoby 13 respondentů a praxi u zaměstnavatelů před nástupem do zaměstnání 20 respondentů.

Využívání **rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů** v obecné poloze uvedlo 22 respondentů, v podobě praxí v rámci rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů 19 respondentů.

Dalším nástrojem APZ je **zprostředkování zaměstnání**. V jeho rámci uvedlo poradenství pro zprostředkování vhodného zaměstnání (§21 odst. 3 vyhl. č. 518/2004 Sb.) 21 respondentů, poradenství k jiné výdělečné činnosti (SVČ) včetně případného mentoringu jen 3 respondenti a agenturní zprostředkování zaměstnání 5 respondentů.

Aktivizační a motivační programy v rámci **udržení a změny zaměstnání či povolání** využívají organizace 18 respondentů.

Vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání má dva nástroje. Asistované zaměstnání uvedli jen 3 respondenti, příspěvek zaměstnavateli na vytvoření chráněného pracoviště pro osobu se ZP (§75 zák. č. 435/2004 Sb.) 12 respondentů.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

V rámci **vytváření vhodných podmínek pro výkon jiné výdělečné činnosti** uvedlo příspěvek osobě se ZP na zřízení SÚPM za účelem výkonu SVČ (§113 zák. č. 435/2004 Sb.) 9 respondentů.

Dále bylo zjišťováno využívání pobídek a nástrojů, jak je ukazuje následující přehled. **Zcela dominantní je využívání veřejně prospěšných prací.**

Tab. 5.8. Využívání veřejně prospěšných prací (abs. počty)

Veřejně prospěšné práce	20
Společensky účelná pracovní místa	12
Individuální koučink	2
Investiční pobídky	1
Příspěvek na zpracování	1
Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	-
Překlenovací příspěvek	-

Dalším tématem byly metody práce, uplatňované v rámci poskytování služeb pro jednotlivé cílové skupiny. Na prvním místě je spolupráce s Úřadem práce a využívání individuálního poradenství, relativně nejméně pak spolupráce se zdravotnickými subjekty.

Tab. 5.9. Používané metody práce (abs. počty)

Spolupráce s úřady práce	34
Individuální poradenství	33
Tvorba a vyhodnocování individuálních plánů	30
Spolupráce s jinými poskytovateli vzdělávacích služeb	29
Spolupráce s jinými poskytovateli sociálních služeb	22
Motivační kurzy a aktivity	22

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Rekvalifikace a vzdělávací kurzy	22
Skupinové poradenství	17
Zajištění praxí u zaměstnavatelů	13
Zprostředkování zaměstnání a podpora vytváření nových pracovních míst	12
Spolupráce se zdravotnickými subjekty	9

Ve většině organizací (48) nejsou zavedena žádná zvláštní kritéria, která by upravovala přístup klientů k poskytovaným službám. Ve zbývající organizaci jakási kritéria existují, jsou však velice různorodá - od „kritéria“ vlastního zájmu, přes úpravu legislativními normami či standardy, přijímací zařízení až po uzavírání různých smluv a dohod.

Důležitou roli v činnosti organizací hrají informace, které svým potenciálním klientům nabízejí a jejich forma. Případní zájemci o službu nebo uživatelé jiných služeb se mohou o nabízených a poskytovaných službách dozvědět prostřednictvím:

Tab. 5.10. Zprostředkování informací klientům (abs. počty)

Internetové stránky organizace	58
Tištěných informačních materiálů	32
Institucí státní správy a samosprávy	27
Článků, pořadů v médiích masové komunikace apod.	23
Poskytovatelů sociálních služeb	21
Zdravotnických zařízení	9
Placené anonce, inzerce	7

Jednoznačně nejvíce jsou využívány internetové stránky organizací. Za nimi následují „tradiční formy“ tištěných informací, nejméně jsou to placené inzeráty.

Poskytované služby jsou většinou **financovány z více zdrojů**, jak to dokladuje následující přehled.

Tab. 5.11. Zdroje financování (abs. počty)

Územní samosprávy – obce/kraje	35
Úřad práce ČR	25
Ministerstvo práce a soc. věcí	24
Strukturální fondy EU (ESF, ERDF)	19
Klienti	15
Vlastní zdroje organizace	12
Zdravotní pojišťovny	10
Nadace tuzemské/zahraniční	1
Ministerstvo zdravotnictví	-

Hlavním poskytovatelem financování služeb jsou územní samosprávy následované Úřadem práce ČR a MPSV. Naopak nijak se na tomto financování nepodílí ministerstvo zdravotnictví a (až na jednu výjimku) tuzemské či zahraniční nadace.

Organizace při plnění svého poslání **spolupracují** s následujícími institucemi.

Tab. 5.12. Spolupracující instituce (abs. počty)

Obec / kraj	43
Úřad práce ČR	41
Poradenské/vzdělávací organizace	28
Poskytovatelé sociálních služeb	23
Zaměstnavatelské subjekty - otevřený trh práce	22
Zaměstnavatelé s více jak 50% chráněnými pr. místy (chráněné dílny)	13
Zdravotnické organizace	11

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zhruba ve stejně míře probíhá spolupráce s obcemi či krajem a s Úřadem práce, nejméně často to jsou různá zdravotnická zařízení.

Jen malé jsou zkušenosti se zapojením organizací do regionálního systému spolupráce v oblasti pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením. Uvedlo je jen 9 organizací (tj. zhruba každá sedmá) s tím, že jde vesměs o různé agentury, zdravotnická zařízení či Diakonii.

Poslední sada otázek v dotazníku byla věnována zjišťování bariér bránících vzniku spolupráce s ostatními subjekty. Bylo sledováno 6 takových překážek, hodnocených na čtyřstupňové škále (1 = velmi brání, 4 = nebrání).

Tab. 5.16. Bariéry spolupráce (vážený aritmetický průměr, abs. počty)

Nejčastěji se potýkáme s:	Velmi brání	Brání	Ani ano, ani ne	Nebrání	Průměr 1-4
Nedostatečné finanční zázemí	6	13	9	14	2,74
Nedostatek vhodných partnerů	2	11	11	13	2,95
Nedostatek informací	4	12	5	22	3,05
Nedostatek kvalifikovaných pracovníků	2	11	8	22	3,16
Špatné zkušenosti	1	4	9	24	3,47
Neochota organizací veřejné správy	-	4	10	23	3,51

Hlavní překážkou je finanční zázemí organizací, které jako velice důležité uvedlo 6 organizací. Naopak nejméně problémů pramení z neochoty organizací veřejné správy ke spolupráci s jinými subjekty, kde ji takto nehodnotil nikdo. I zde ovšem jsou možnosti interpretace ovlivněny velkým podílem těch, kteří na tyto otázky neodpověděli.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

6. Závěr - návrh opatření k řešení situace cílové skupiny

6.1 Osoby se zdravotním postižením

Celkem byla v rámci APZ poskytnuta podpora 929 OZP (12,6 %), přičemž nejvíce klientů bylo zařazeno do **poradenského programu** (276 osob), druhým nejvíce využívaným nástrojem byla **rekvalifikace** (260 osob). Dalšími využívanými nástroji jsou **společensky účelná pracovní místa** (133 osob) a **pracovní místa podpořená dle §76** (163 osob).

Mezi méně využívané nástroje patří využití **bilanční či pracovní diagnostiky** (41 osob) a zařazení do cílených projektu ESF směřující k podpoře CS (25 osob).

Stěžejní nástroj směřující k podpoře cílové skupiny OZP **pracovní rehabilitace** byla využita pouze u 20 klientů (0,3 %). Z hlediska regionální struktury využili tohoto nástroje v 18 případech klienti evidovaní v okrese Litoměřice, v 1 případě klient ÚP ČR z okresu Chomutov a 1 klient z okresu Ústí nad Labem. V polovině případů se jednalo o formu **příprava k práci** (10 osob).

Z pohledu pracovních příležitostí pro cílovou skupinu eviduje ÚP ČR celkem 352 pracovních míst vhodných pro OZP, přičemž většina zaměstnavatelů nabízí pracovní příležitost na hlavní pracovní poměr (346 PM). Převažující část pracovních nabídek se nachází v terciálním sektoru (256 pracovních míst – 65,9 %). S ohledem na předpokládané kvalifikační požadavky zaměstnavatelů v sektoru služeb lze domnívat, že v porovnání s kvalifikační strukturou evidovaných uchazečů OZP (významný podíl nízkokvalifikovaných uchazečů) existuje riziko nesouladu mezi požadavky zaměstnavatelů a nabídkou ze strany uchazečů.

Na základě statistických údajů ÚP ČR lze konstatovat, že podpora poskytnutá cílové skupině OZP neodpovídá svým rozsahem velikosti CS.

Jako východisko k řešení situace CS doporučujeme tato systémové opatření:

- **Výrazné zvýšení využívání nástroje pracovní rehabilitace** (Odhadujeme jeho využitelnost pro minimálně 1/3 evidovaných OZP, tzn. pro cca 2500 klientů evidovaných ÚP ČR v ÚK. V roce 2014 využilo 20 osob.)
- **Zvýšení využívání cílených diagnostických nástrojů pro OZP směřující k posouzení funkčního pracovního potenciálu** - ergodiagnostika, bilanční diagnostika (odhadujeme jeho využitelnost u 1/3 až ½ evidovaných OZP)
- **Využívání specifických rekvalifikací**
- **Motivování zaměstnavatelů k vytváření pracovních míst na zkrácený pracovní úvazek či využívání alternativních forem pracovních úvazků**

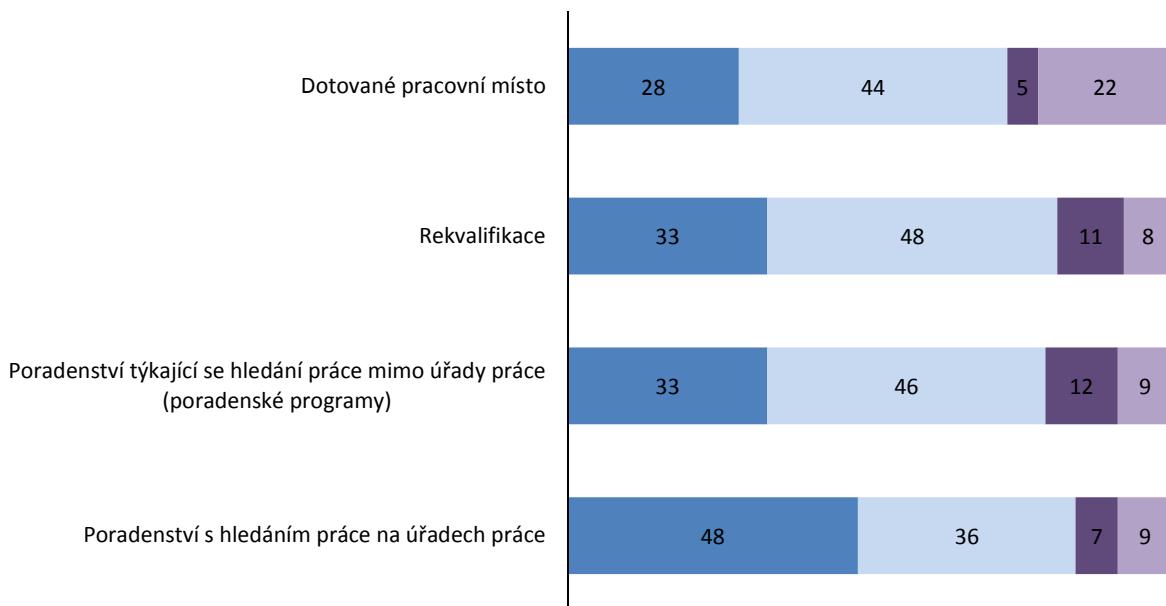

6.2 Osoby pečující o děti / osobu blízkou

Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že respondentky věří ve svůj osobní pracovní potenciál. Zároveň reflektují obtížnou situaci na trhu práce v regionu. Významná část respondentek má zájem o alternativní formy pracovních úvazků či o práci z domova. Značné procento dotázaných již v minulosti využilo řadu forem podpory v rámci APZ, nicméně dotazníkové šetření odhalilo, že deklarovaný zájem o další profesní vzdělávání je v této skupině velmi vysoký.

VYUŽITÍ PROGRAMŮ NA PODPORU ZAMĚSTNÁVÁNÍ (%)

■ využil/a ■ nevyužil/a, má zájem využít ■ nevyužil/a, nemá zájem využít ■ neví

Jako východisko k řešení situace CS doporučujeme tato systémové opatření:

- Využívání specifických rekvalifikací, které by umožnilo CS získat pracovní uplatnění formou práce z domova nebo profesí umožňující alternativní formy pracovních úvazků (například účetní, daňový poradce atd.)
- Využívat a propagovat ve větší míře poradenství při prostředkování zaměstnání u institucí mimo ÚP ČR přímo se specializující na cílovou skupinu (včetně nabídek odborného poradenství v rámci sociálních služeb)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Motivování zaměstnavatelů k vytváření pracovních míst na zkrácený pracovní úvazek či využívání alternativních forem pracovních úvazků

6.3 Organizace poskytující služby cílovým skupinám

Zpracování výsledků výzkumu zmíněných organizací přineslo některé významné, třebaže nikoliv překvapující, poznatky. Organizace se nejčastěji potýkají s nedostatkem pracovních míst pro příslušníky svých cílových skupin (např. s flexibilním či zkráceným úvazkem) a s nedostatkem finančních prostředků na integrační programy. Naopak nejméně problémů je s nedostatkem odborného personálu a s tím souvisejících standardů.

Z hlediska nástrojů APZ je nejčastěji využíváno poradenství, rekvalifikační kurzy, zprostředkování a veřejně prospěšné práce. Z používaných metod je nejčastěji využívána spolupráce s Úřadem práce ČR a individuální poradenství.

Informace jsou nejčastěji zprostředkovány internetem. Poskytované služby jsou nejčastěji financovány územními samosprávami, Úřadem práce ČR a MPSV ČR. Spolupráce probíhá zhruba ve stejném míře s obcemi či krajem a s Úřadem práce ČR. Její nejvíce uváděnou bariérou je finanční zázemí organizací.

Jako východisko k řešení situace CS doporučujeme tato systémové opatření:

- **Zvýšit informovanost klientů – zástupců cílových skupin o specializovaných podporách a existujících systémových nástrojích (např. nástroj pracovní rehabilitace pro OZP, poskytovatelé odborného poradenství pro rodiny s dětmi atd., komunitní centra atd.)**
- **Zajistit koordinovanost, prostupnost a sdílení informací mezi jednotlivými subjekty poskytujícími služby pro cílové skupiny.**
- **Stabilizovat financování kvalitních poskytovatelů služeb a podpor pro CS (v souladu s Programem rozvoje Ústeckého kraje pro období 2014 – 2020, Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2014 – 2017, novým programovým obdobím OPZ 2014 – 2020, atd.)**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Přílohy – vzory jednotlivých dotazníků

Dotazník – typ 1 - obecný

Dobrý den, rádi bychom Vás požádali o zodpovězení dotazníku, který obsahuje analýzu bariér při návratu na pracovní trh a jehož cílem je nastavení účinné strategie při zaměstnávání osob pečující o děti do 15 let nebo osobu blízkou. Dotazník byl vypracován v rámci projektu: **Komplexní program podpory zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji, CZ.1.04/2.1.01/D8.00030.** Všechny údaje jsou anonymní a budou vyhodnoceny spolu s dalšími odpověďmi. Předem děkuji za ochotu a čas.

NEJDŘÍVE BYCH SE RÁD ZEPTAL NA RODINNOU SITUACI

1) Jsem osobou pečující o (o dítě) děti do 15 let

NE

ANO -

a) Pečuji o 1 2 3 více dětí

b) mé nejmladší dítě je ve věkové kategorii do

0 - 3 let

4 - 6 let

7 - 13 let

14 - 15 let

2) Jsem osobou pečující o osobu blízkou

NE

ANO – od roku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

DALŠÍ OTÁZKY SE BUDOU TÝKAT VAŠEHO POSTAVENÍ NA TRHU PRÁCE.

1. Hledáte si či jste v minulosti hledal/a aktivně zaměstnání?

- 1) hledám aktivně v současnosti 2) hledal aktivně v minulosti, nyní nehledám 3) nehledal a nehledám

2. Dostával Váš zaměstnavatel v minulosti dotaci od státu na Vaše pracovní místo?

- 1) s dotací v minulosti 2) bez dotace -9) nevím

3. Je potřeba, aby případné zaměstnání mělo speciálně upravený charakter práce, např. jinou pracovní dobu, přestávky, délku pracovního úvazku...?

- 4) speciálně upravený charakter 2) bez zásadní speciální úpravy
-9) nevím

DALŠÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ VAŠEHO VZDĚLÁNÍ, VAŠÍ PROFESE A PRACOVNÍCH ZKUŠENOSTÍ.

4. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

- 1) ZŠ či nedokončené 2) vyučen 3) vyučen s maturitou
4) SŠ s maturitou bez vyučení 5) VŠ, VOŠ, pomaturitní studium

5. Jaká je Vaše profese? Pokud jste doposud nepracoval/a, jaký je obor Vašeho vzdělání?

..... 2) bez profese

6. Kolik let jste až dosud pracoval?

..... let praxe

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ PRÁCE OBECNĚ

- 7. Každý člověk vnímá práci odlišně. Pro někoho je to pouhý zdroj peněz, pro jiné to je společenský kontakt či sebevyjádření se. Co práce znamená pro Vás? Přečtu Vám několik aspektů, proč lidé pracují. Řekněte mi u každého z nich, jak tento důvod je pro Vás velmi důležitý, spíše důležitý, spíše nedůležitý či velmi nedůležitý.**

	1. velmi důležitý	2. spíše důležitý	3. spíše nedůležitý	4. velmi nedůležitý	-9 nevím
1. peníze – práce jako zdroj obživy					
2. možnost setkávat se s lidmi					
3. možnost být potřebný					
4. možnost tvořit (vyrábět zboží či poskytovat služby)					
5. možnost získat nové znalosti a zkušenosti					
6. možnost nesedět pouze doma					

- 8. Jak vysoká mzda by Vás motivovala přjmout pracovní místo?**

..... tis. Kč (zakroužkujte zda uvádíte mzdu: „ČISTOU“ či „HRUBOU“)

- 9. Když vezmete v úvahu rodinu, přátele, známé a další lidi okolo sebe, řekl/a byste o sobě, že máte:**

- 1) hodně kontaktů/známých 2) spíše hodně kontaktů 3) spíše méně kontaktů 4) málo kontaktů

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

10. Co byste byl/a pro získání placeného zaměstnání ochoten udělat?

Byl/a byste ochoten:

	1. určitě ano	2. spíše ano	3. spíše ne	4. určitě ne	-9 nevím
1. podstoupit rekvalifikaci / dále se vzdělávat					
2. změnit druh pracovní činnosti					
3. dojíždět za prací					
4. začít podnikat					
5. přjmout zaměstnání i za horších platových podmínek					
6. přjmout i nejisté zaměstnání					
7. přestěhovat se					

11. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Odpovídejte zcela souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, zcela nesouhlasím.

	1. zcela souhlasím	2. spíše souhlasím	3. spíše nesouhlasím	4. zcela nesouhlasím	-9 nevím
1. Pro zaměstnavatele je zaměstnávání člověka v mé situaci nevýhodné.					
2. Zaměstnavatelé nemají zájem o zaměstnávání osob jako jsem já					
3. V regionu není dostatek pracovních míst					
4. I přes své omezení mám zaměstnavateli co nabídnout					

12. Byla by práce z domova pro Vás přijatelná?

- 1) ano 2) ne

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE BUDOU TÝKAT SOCIÁLNÍHO
ZABEZPEČNÍ

13. Pobíráte sociální dávky?

1. ano 2. ne

14. Pobíráte příspěvek na péči? Pokud ano, jakého stupně?

1. prvního stupně 2. druhého stupně 3. třetího stupně 4. čtvrtého
stupně 5. nepobírá

15. Pobíráte sociální příplatek (vyplácí úřad práce)?

1. ano 2. ne

16. Pobíráte příspěvek na bydlení (vyplácí úřad práce)?

1. ano 2. ne

17. Pobíráte příspěvek na živobytí (dodatek do životního minima)?

1. ano 2. ne

18. Pobíráte doplatek na bydlení (vyplácí obecní úřad)?

1. ano 2. ne

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘEDPOSLEDNÍ ČÁST SE TÝKÁ HLEDÁNÍ PRÁCE

19. Úřady práce a další organizace nabízejí různé programy na podporu zaměstnávání. Přečtu Vám některé a zajímá nás, zda jste využil/a daný program, případně zda byste měl/a zájem ho využít:

	1.využil/a	2.nevyužil/a, má zájem využít	3.nevyužil/a, nemá zájem využít	4. neví
1. Poradenství s hledáním práce na úřadech práce				
2. Poradenství týkající se hledání práce mimo úřady práce (poradenské programy)				
3. Rekvalifikace				
4. Dotované pracovní místo				

20. Co je podle vás hlavní překážkou, která vám aktuálně brání v návratu do práce?

.....

.....

.....

21. Co by vám pomohlo tuto překážku překonat?

.....

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

NAKONEC NĚKOLIK DEMOGRAFICKÝCH OTÁZEK.

22. V jakém roce jste se narodil/a?

23. Kolik osob včetně Vás žije ve Vaší domácnosti?

24. Z toho dětí mladších 15 let.....

25. Máte manžela/manželku či partnera/partnerku?

- 1) ano 2) ne

26. Pokud máte manžela/partnera/ku: Je Váš manžel/partner/ka zaměstnán/a?

- 1) zaměstnán/OSVČ 2) nezaměstnán (a hledá práci) 3) studuje
4) na rodičovské dovolené 5) v domácnosti 6) v důchodu

27. Jak velký je Váš osobní čistý měsíční příjem, tedy příjem ze zaměstnání, důchodů, sociálních dávek a dalších zdrojů. Vyberte si prosím jednu kategorii a zakroužkujte ji.

1. Do 4 000 Kč
2. 4 001 – 6 000 Kč
3. 6 001 – 8 000 Kč
4. 8 001 – 10 000 Kč
5. 10 001 – 12 500 Kč
6. 12 501 – 15 000 Kč
7. 15 001 – 20 000 Kč
8. 20 001 – 25 000 Kč
9. 25 001 – 30 000 Kč
10. 30 001 – 40 000 Kč
11. 40 001 – 50 000 Kč
12. 50 001 – 75 000 Kč
13. 75 001 – 100 000 Kč

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

14. Nad 100 000 Kč

28. Jaký je čistý měsíční příjem celé vaši domácnosti, včetně všech dávek? Vyberte si prosím jednu kategorii a zakroužkujte ji. - dejte vyplnit respondentovi

1. Do 4 000 Kč
2. 4 001 – 6 000 Kč
3. 6 001 – 8 000 Kč
4. 8 001 – 10 000 Kč
5. 10 001 – 12 500 Kč
6. 12 501 – 15 000 Kč
7. 15 001 – 20 000 Kč
8. 20 001 – 25 000 Kč
9. 25 001 – 30 000 Kč
10. 30 001 – 40 000 Kč
11. 40 001 – 50 000 Kč
12. 50 001 – 75 000 Kč
13. 75 001 – 100 000 Kč
14. Nad 100 000 Kč

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Vyplňuje tazatel

29. Pohlaví: 1. muž 2. žena

30. Bydliště: 1) standardní dům/byt 2) sociální byt 3) byt v azylovém domě 4) chráněné bydlení

31. Okres:

32. Zhodnocení dopravní obslužnosti bydliště veřejnou dopravou:

1) velmi dobrá 2) spíše dobrá 3) spíše špatná 4) velmi špatná

33. Velikost obce:

1) do 1000 obyvatel 2) 1001-5000 3) 5001-20000 4) 20001 - 50000 6) 50001 - 100000 7) nad 100000 obyvatel

Děkuji za vyplnění dotazníku a přeji pěkný den.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dotazník – typ 2 – organizace

Dobrý den, rádi bychom Vás požádali o zodpovězení dotazníku, který obsahuje analýzu bariér při návratu na pracovní trh osob se zdravotním postižením a osob pečujících o děti do 15 let nebo o osobu blízkou a jehož cílem je nastavení účinné strategie a využití nástrojů APZ při jejich zaměstnávání. Dotazník je určen pro pracovníky Úřadu práce ČR, zástupce samospráv, zaměstnavatelů, vzdělávacích institucí, neziskových organizací, příspěvkových organizací zřizovaných Ústeckým krajem a dalších aktérů na trhu práce napomáhajících integraci cílových skupin na trhu práce. Dotazník byl vypracován v rámci projektu: **Komplexní program podpory zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji, CZ.1.04/2.1.01/D8.00030.** Všechny údaje jsou anonymní a budou vyhodnoceny spolu s dalšími odpověďmi. Předem děkuji za ochotu a čas.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠETŘENÉM SUBJEKTU

1. Jaké je místo působení Vaší organizace?

Okres:

Obec:

2. Jaký je statut Vaší organizace?

- 1) Zájmové sdružení právnických osob
- 2) Příspěvková/rozpočtová organizace
- 3) Společnost s ručením omezeným
- 4) Osoba samostatně výdělečné činná
- 5) Občanské sdružení (zapsaný spolek)
- 6) Obecně prospěšná společnost
- 7) Družstvo
- 8) Nadační fond

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- 9) Komanditní společnost/Veřejná obchodní společnost
- 10) Akciová spol.
- 11) Vysoká škola
- 12) Jiné, uveďte:

3. Jaký je Vaše organizace typ subjektu?

- 1) ÚP ČR
- 2) Vzdělávací a poradenská organizace
- 3) Zaměstnavatel
- 4) Územní samospráva
- 5) Poskytovatel sociální péče
- 6) Jiné, uveďte:

4. Odhadněte působnost Vaší organizace/firmy ve vztahu ke službám pro cílovou skupinu (působnost a dostupnost Vašich služeb)

město/obec %
okres %
kraj %
celostátní %
CELKEM	100 %

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PERSONÁLNÍ STRUKTURA A POLITIKA VAŠÍ ORGANIZACE

5. Uved'te, prosím, pracovní pozice v organizaci včetně uvedení jejich počtu a uved'te Vaši pozici v organizaci včetně délky praxe během posledních 20 let praxe (možno více odpovědí, pokud splňujete nebo jste splňoval/a více pozic v organizacích na trhu práce):

Pracovní pozice	Vaše pozice (současná i v minulých 20 letech v organizacích na trhu práce)	Délka praxe	Odhad počtu pracovníků na dané pozici ve Vaší organizaci (současné)
Lektor poradenského programu			
Sociální pracovník			
Psycholog			
Pracovní konzultant			
Osobní poradce			
Ergoterapeut			
Fyzioterapeut			
Speciální pedagog			
Osobní asistent pro OZP			
Administrativní pracovník			
Projektový manažer/koordinátor			
Pracovník ÚP ČR			
Pracovník KrÚ ÚK			
Pracovník v sociálních službách			
Zdravotní pracovník			

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Ředitel v zdravotně sociálních službách			
Ekonom v zdravotně sociálních službách			
Vedoucí (manažer) v zdravotně sociálních službách			
Ředitel mimo zdravotně sociální služby			
Ekonom mimo zdravotně sociální služby			
Vedoucí (manažer) mimo zdravotně sociální služby			
Jiná, uveděte:			
CELKEM			

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ

6. S jakými problémy se v oblasti integrace cílových skupin (OZP, osoby pečující o děti do 15 let nebo o osobu blízkou) na trh práce v současné době nejčastěji potýkáte?

Nejčastěji se potýkáme s:	1. velmi často	2. často	3. málokdy	4. nikdy	-9 nevím
1. nedostatek finančních prostředků na programy integrace					
2. neexistence prováděcích metodik (opora v zákoně) pro tyto služby					
3. neexistence personálních, procedurálních a provozních standardů					
4. nedostatečná spolupráce mezi poskytovateli služeb					
5. nízká informovanost klientů (<i>o možnostech, způsobech provádění služeb</i>)					
6. chybí potřebné technické a materiální vybavení					
7. chybí prostorové zázemí pro realizované služby					
8. neexistence návazného systému služeb v regionu					
9. neochota/nezájem zaměstnavatelů					
10. nedostatek vhodných pracovních míst (<i>např. s flexibilním či zkrácený</i>					

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

úvazkem)				
11. předsudky potenciálních zaměstnavatelů				
12. neochota/nezájem klientů o zaměstnání				
13. neochota/nezájem klientů se dále vzdělávat nebo využívat poradenské programy				
14. nedostatek odborného personálu				
15. jiné, uveděte:				

7. Jak Vy hodnotíte fungování systému služeb v oblasti podpory zaměstnávání cílových skupin (OZP, osoby pečující o děti do 15 let nebo osobu blízkou) ve Vaší organizaci?

- 1) Velmi dobře 2) Dobře 3) Nedostatečně -9) Nevím, nedokáži posoudit

VYUŽÍVÁNÍ NÁSTROJŮ APZ A DALŠÍ FORMY PODPORY

8. Jaké formy aktivní politiky zaměstnanosti v rámci integrace CS poskytujete nebo sami využíváte? (zakřížkujte)

Poradenská činnost	Obecně
	Bilanční diagnostika
	Pracovní diagnostika
	Ergodiagnostika
	Poradenství pro volbu povolání (§21)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

	odst.1 vyhl. č. 518/2004 Sb.)
	Poradenství pro volbu a změnu zaměstnání
	Poradenství pro volbu rekvalifikace (§21 odst.2 vyhl.č.518/2004 Sb.)
	Poradenství pro volbu přípr. k práci(§21odst.4 vyhl.č.518/2004Sb.)
	Poradenství při výběru vhodných nástrojů APZ (§21 odst.5 vyhl. č. 518/2004 Sb.)
Příprava na budoucí povolání	Nástup na soustavnou přípravu na povolání (návrat do školské soustavy)
Příprava k práci	Příprava k práci na pracovištích zaměstnavatele – pro osoby se ZP
	Příprava k práci prováděná u právnické nebo fyzické osoby
	Praxe u zaměstnavatelů před nástupem do zaměstnání
Rekvalifikační a vzdělávací kurzy	Obecně
	Praxe v rámci rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů
Zprostředkování zaměstnání	Poradenství pro zprostředkování vhodného zaměstnání (§21 odst.3 vyhl. č. 518/2004 Sb.)
	Poradenství k jiné výdělečné činnosti (SVČ) včetně případného mentoringu
	Agenturní zprostředkování zaměstnání
Udržení a změna zaměstnání, povolání	Aktivizační a motivační programy
Vytváření vhodných podmínek	Asistované zaměstnání

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

pro výkon zaměstnání	Příspěvek zaměstnavateli na vytvoření chráněného pracoviště pro osobu se ZP (§75 zák. č. 435/2004 Sb.)
Vytváření vhodných podmínek pro výkon jiné výděl. činnosti	Příspěvek osobě se ZP na zřízení SÚPM za účelem výkonu SVČ (§113 zák. č. 435/2004 Sb.)
Investiční pobídky	
Veřejně prospěšné práce	
Společensky účelná pracovní místa	
Překlenovací příspěvek	
Příspěvek na zapracování	
Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	
Individuální koučink	
Jiné nástroje:	uveďte:
	uveďte:
	uveďte:

9. Jaké metody práce uplatňujete v rámci poskytování služeb pro CS ve Vašem zařízení? (lze uvést více odpovědí)

- 1) Skupinové poradenství
- 2) Individuální poradenství
- 3) Tvoříme a vyhodnocujeme individuální plány
- 4) Motivační kurzy a aktivity
- 5) Rekvalifikace a vzdělávací kurzy
- 6) Zajištění praxí u zaměstnavatelů

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- 7) Zprostředkování zaměstnání a podpora vytváření nových pracovních míst
- 8) Spolupracujeme s jinými poskytovateli sociálních služeb
- 9) Spolupracujeme s jinými poskytovateli vzdělávacích služeb
- 10) Spolupracujeme se zdravotnickými subjekty
- 11) Spolupracujeme s úřady práce
- 12) Jiné:

10. Existují ve Vašem zařízení kritéria pro přístup klienta k Vašim službám? Pokud ano, jaká?

- 1) ne
- 2) ano, jaká:.....

11. Uvedte, kde se mohou případní zájemci o službu nebo uživatelé jiných služeb dozvědět o Vámi nabízených a poskytovaných službách:

- 1) internetové stránky organizace
 - 2) tištěné informační materiály
 - 3) placená anonce, inzerce
 - 4) články, pořady v médiích masové komunikace apod.
 - 5) zdravotnická zařízení
 - 6) poskytovatelé sociálních služeb
 - 7) instituce státní správy a samosprávy
 - 8) jinak, uvedte:
-

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

VNĚJŠÍ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ

12. Z jakých zdrojů byly Vaše služby financovány v minulém kalendářním roce? (lze uvést více odpovědí)

- 1) Ministerstvo práce a soc. věcí
- 2) Úřad práce ČR
- 3) Ministerstvo zdravotnictví
- 4) Zdravotní pojišťovny
- 5) Nadace tuzemské/zahraniční
- 6) Klienti
- 7) Vlastní zdroje organizace
- 8) Strukturální fondy EU (ESF, ERDF)
- 9) Územní samosprávy – obce/kraje
- 10) Jiné, uveďte:

13. S jakými subjekty spolupracujete v oblasti poskytovaných služeb pro CS ve Vašem regionu?

- 1) Obec / kraj
- 2) Úřad práce ČR
- 3) Zaměstnavatelské subjekty - otevřený trh práce
- 4) Zaměstnavatelé s více jak 50% chráněnými pr. místy (chráněné dílny)
- 5) Poradenské/vzdělávací organizace
- 6) Poskytovatelé sociálních služeb
- 7) Zdravotnické organizace
- 8) Jiné subjekty, uveďte:

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

14. Máte zkušenost se zapojením do regionálního systému spolupráce v oblasti pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením? Pokud ano, jakou?

- 1) ne
- 2) ano, jakou:

15. Co nejvíce brání vzniku spolupráce v oblasti služeb nabízených Vaší organizací s ostatními subjekty?

Nejčastěji se potýkáme s:	1. velmi brání	2. brání	3. ani ano ani ne	4. nebrání	-9 nevím
1. nedostatečné finanční zázemí					
2. neochota organizací veřejné správy					
3. nedostatek kvalifikovaných pracovníků					
4. nedostatek vhodných partnerů					
5. špatné zkušenosti					
6. nedostatek informací					
7. jiný důvod, uveděte:					

16. Co podle Vás nejvíce brání klientům (OZP, osobám pečujícím o děti do 15 let nebo o osobu blízkou) v jejich úspěšné integraci na pracovní trh?

Osoby se zdravotním postižením:

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Osoby pečující o děti do 15 let (o osobu blízkou):

.....

.....

.....

17. Jaké investiční projekty by podle Vás podpořily zaměstnanost ve Vašem regionu?

.....

.....

.....

Děkujeme Vám za vyplnění dotazníku.

Datum vyplnění:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dotazník – typ 3 – OZP

Dobrý den, rádi bychom Vás požádali o zodpovězení dotazníku, který obsahuje analýzu bariér při návratu na pracovní trh a jehož cílem je nastavení účinné strategie při zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dotazník byl vypracován v rámci projektu: **Komplexní program podpory zaměstnanosti cílových skupin s handicapem na trhu práce v Ústeckém kraji, CZ.1.04/2.1.01/D8.00030.** Všechny údaje jsou anonymní a budou vyhodnoceny spolu s dalšími odpověďmi. Předem děkuji za ochotu a čas.

NEJDŘÍVE BYCH SE RÁD ZEPTAL NA VÁŠ ZDRAVOTNÍ STAV

1. Pro jakou chorobu, onemocnění Vám byla přiznána invalidita? Vypište co nejkonkrétněji, pokud jich bylo více, zapишte všechny nejdůležitější:

.....

2. Jedná se o postižení (možno více odpovědí):

- 1) tělesné
- 2) zrakové
- 3) sluchové
- 4) mentální
- 5) duševní
- 6) vnitřní
- 7) kombinované
- 8) jiné

3. O jaký stupeň postižení / invalidity se jedná?

- 1) první stupeň
- 2) druhý stupeň
- 3) třetí stupeň
- 4) OZZ

4. Jaká byla příčina zdravotního postižení?

- 1) vrozená
- 2) úrazem
- 3) nemocí
- 4) věkem
- 5) jiná

5. Pokud se nejedná o příčinu vrozenou. Kolik Vám bylo let, když jste zdravotní postižení projevilo? let

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

DALŠÍ OTÁZKY SE BUDOU TÝKAT VAŠEHO POSTAVENÍ NA TRHU PRÁCE

6. Hledáte si či jste v minulosti hledal/a aktivně zaměstnání? (zajímá nás v době, když jste již byl/a OZP)

- 2) hledám aktivně v současnosti 2) hledal aktivně v minulosti, nyní nehledám 3) nehledal a nehledám

7. Preferovali byste raději práci na chráněném pracovním místě nebo na otevřeném trhu práce?

- 1) chráněné pr. místo 2) otevřený trh -9) nevím

8. Pokud jste byl již zaměstnán na chráněném pracovní trhu, dostával váš zaměstnavatel v minulosti dotaci od státu na Vaše pracovní místo?

- 2) s dotací v minulosti 2) bez dotace -9) nevím

9. Je potřeba, aby případné pracoviště bylo nějak zásadně upraveno či potřebujete speciálně upravené pomůcky? (máme na mysli např. bezbariérový přístup, speciálně upravený počítač, stůl...)

- 1) speciálně upravené pracoviště 2) bez zásadní speciální úpravy -9) nevím

10. Je potřeba, aby případné zaměstnání mělo speciálně upravený charakter práce, např. jinou pracovní dobu, přestávky, pracovní tempo...?

- 5) speciálně upravený charakter 2) bez zásadní speciální úpravy -9) nevím

11. Potřeboval/a byste v případném zaměstnání speciálního asistenta, který by Vám pomáhal překonat bariéru handicapů?

- 1) speciální asistent 2) bez asistenta -9) nevím

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

DALŠÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ VAŠEHO VZDĚLÁNÍ, VAŠÍ PROFESE A PRACOVNÍCH ZKUŠENOSTÍ

12. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

- 2) ZŠ či nedokončené
- 2) vyučen
- 3) vyučen s maturitou
- 4) SŠ s maturitou bez vyučení
- 5) VŠ, VOŠ, pomaturitní studium

13. Jednalo se o speciální školu, kterou navštěvovali především žáci se zdravotním postižením (jedná se o školu s nejvyšším vzděláním)?

- 1) speciální škola
- 2) normální škola

14. Jaká je Vaše profese? Pokud jste dosud nepracoval/a, jaký je obor Vašeho vzdělání?

..... 2) bez profese

15. Kolik let jste až dosud pracoval?

..... let praxe

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ PRÁCE OBECNĚ

16. Každý člověk vnímá práci odlišně. Pro někoho je to pouhý zdroj peněz, pro jiné to je společenský kontakt či sebevyjádření se. Co práce znamená pro Vás? Přečtu Vám několik aspektů, proč lidé pracují. Řekněte mi u každého z nich, jak tento důvod je pro Vás velmi důležitý, spíše důležitý, spíše nedůležitý či velmi nedůležitý.

	1. velmi důležitý	2. spíše důležitý	3. spíše nedůležitý	4. velmi nedůležitý	-9 nevím
1. peníze – práce jako zdroj obživy					
2. možnost setkávat se se zdravími lidmi					
2. možnost setkávat se s lidmi, kteří jsou na tom po zdravotní stránce jako já					
3. možnost být potřebný					
4. možnost tvořit (vyrábět zboží či poskytovat služby)					
5. možnost získat nové znalosti a zkušenosti					
6. možnost nesedět pouze doma					

17. Jak vysoká mzda by Vás motivovala přijmout pracovní místo?

..... tis. Kč (zakroužkujte zda uvádíte mzdu: „ČISTOU“ či „HRUBOU“)

18. Když vezmete v úvahu rodinu, přátele, známé a další lidi okolo sebe, řekl/a byste o sobě, že máte:

- 2) hodně kontaktů/známých 2) spíše hodně kontaktů 3) spíše méně kontaktů 4) málo kontaktů

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

19. Co byste byl/a pro získání placeného zaměstnání ochoten udělat?

Byl/a byste ochoten:

	1. určitě ano	2. spíše ano	3. spíše ne	4. určitě ne	-9 nevím
1. podstoupit rekvalifikaci / dále se vzdělávat					
2. změnit druh pracovní činnosti					
3. dojíždět za prací					
4. začít podnikat					
5. přjmout zaměstnání i za horších platových podmínek					
6. přjmout i nejisté zaměstnání					
7. přestěhovat se					

20. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Odpovídejte zcela souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, zcela nesouhlasím.

	1. zcela souhlasím	2. spíše souhlasím	3. spíše nesouhlasím	4. zcela nesouhlasím	-9 nevím
1. Pro zaměstnavatele je zaměstnávání OZP nevýhodné.					
2. Zaměstnavatelé nemají se zaměstnáváním OZP zkušenosti					
3. V regionu není dostatek pracovních míst pro OZP					
4. I přes své zdravotní omezení mám zaměstnavateli co nabídnout					

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

21. Byla by práce z domova pro Vás přijatelná?

- 1)ano 2) ne

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE BUDOU TÝKAT SOCIÁLNÍHO
ZABEZPEČNÍ

22. Pobíráte invalidní důchod?

2. Ano 2. Ne

23. Pobíráte příspěvek na péči? Pokud ano, jakého stupně?

2. prvního stupně 2. druhého stupně 3. třetího stupně 4. čtvrtého
stupně 5. nepobíram

24. Pobíráte sociální příplatek (vyplácí úřad práce)?

2. ano 2. ne

25. Pobíráte příspěvek na bydlení (vyplácí úřad práce)?

2. ano 2. ne

26. Pobíráte příspěvek na živobytí (doplatek do životního minima)?

2. ano 2. ne

27. Pobíráte doplatek na bydlení (vyplácí obecní úřad)?

2. ano 2. ne

**28. Pobíráte příspěvek na provoz motorového vozidla či příspěvek na
individuální dopravu?**

1. ano 2. ne

29. Dostal/a jste v posledních pěti letech:

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

	1. získal	2. nezískal	-9 nevím
1. příspěvek na opatření zvláštních (kompenzačních) pomůcek			
2. příspěvek na úpravu bytu			
3. příspěvek na zakoupení/úpravu/přestavbu motorového vozidla			

PŘEDPOSLEDNÍ ČÁST SE TÝKÁ HLEDÁNÍ PRÁCE

30. Úřady práce a další organizace nabízejí různé programy na podporu zaměstnávání. Přečtu Vám některé a zajímá nás, zda jste využil/a daný program, případně zda byste měl/a zájem ho využít:

	1.využil/a	2.nevyužil/a, má zájem využít	3.nevyužil/a, nemá zájem využít	4. nevím
1. Poradenství s hledáním práce na úřadech práce				
2. Poradenství týkající se hledání práce mimo úřady práce				
3. Rekvalifikace				
4. Pracovní rehabilitace				
5. Dotované pracovní místo				

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

31. Byl jste na ÚP ČR informován o možnosti podání žádosti o pracovní rehabilitaci?

1. Ano 2. Ne 3. Ano, ale jinde – kde

32. Jaká vaše největší překážka v návratu na pracovní trh?

.....
.....
.....

33. Co by vám pomohlo tuto překážku odstranit?

.....
.....
.....

NAKONEC NĚKOLIK DEMOGRAFICKÝCH OTÁZEK.

34. V jakém roce jste se narodil/a?

35. Kolik osob včetně Vás žije ve Vaší domácnosti?

36. Z toho dětí mladších 18 let.....

37. Máte manžela/manželku či partnera/partnerku?

- 1) ano 2) ne

38. Pokud máte manžela/partnera/ku: Je Váš manžel/partner/ka rovněž OZP? Pokud ano, jakého stupně invalidity?

- 1) první stupeň invalidity 2) druhý stupeň invalidity 3) třetí stupeň invalidity 4) není OZP

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

39. Pokud máte manžela/partnera/ku: Je Váš manžel/partner/ka zaměstnán/a?

- 1) zaměstnán/OSVČ
- 2) nezaměstnán (a hledá práci)
- 3) studuje
- 4) na rodičovské dovolené
- 5) v domácnosti
- 6) v důchodu

40. Jak velký je Váš osobní čistý měsíční příjem, tedy příjem ze zaměstnání, důchodů, sociálních dávek a dalších zdrojů. Vyberte si prosím jednu kategorii a zakroužkujte ji.

- 1. Do 4 000 Kč
- 2. 4 001 – 6 000 Kč
- 3. 6 001 – 8 000 Kč
- 4. 8 001 – 10 000 Kč
- 5. 10 001 – 12 500 Kč
- 6. 12 501 – 15 000 Kč
- 7. 15 001 – 20 000 Kč
- 8. 20 001 – 25 000 Kč
- 9. 25 001 – 30 000 Kč
- 10. 30 001 – 40 000 Kč
- 11. 40 001 – 50 000 Kč
- 12. 50 001 – 75 000 Kč
- 13. 75 001 – 100 000 Kč
- 14. Nad 100 000 Kč

41. Jaký je čistý měsíční příjem celé vaší domácnosti, včetně všech dávek? Vyberte si prosím jednu kategorii a zakroužkujte ji.

- 1. Do 4 000 Kč
- 2. 4 001 – 6 000 Kč
- 3. 6 001 – 8 000 Kč

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4. 8 001 – 10 000 Kč
5. 10 001 – 12 500 Kč
6. 12 501 – 15 000 Kč
7. 15 001 – 20 000 Kč
8. 20 001 – 25 000 Kč
9. 25 001 – 30 000 Kč
10. 30 001 – 40 000 Kč
11. 40 001 – 50 000 Kč
12. 50 001 – 75 000 Kč
13. 75 001 – 100 000 Kč
14. Nad 100 000 Kč

42. Pohlaví: 1. muž 2. žena

43. Bydliště: 1) standardní dům/byt 2) standardní bezbariérový byt 3) byt v domě s pečovatelskou službou 4) chráněné bydlení 5) lůžko v sociálním zařízení

44. Okres:

45. Zhodnocení dopravní obslužnosti bydliště veřejnou dopravou:

- 1) velmi dobrá 2) spíše dobrá 3) spíše špatná 4) velmi špatná

46. Velikost obce:

- 1) do 1000 obyvatel 2) 1001-5000 3) 5001-20000 4) 20001 – 50000 6) 50001 – 100000 7) nad 100000 obyvatel

Děkuji za vyplnění dotazníku a přeji pěkný den.